

Taina Plantelor: un reglator al funcțiilor vitale

PAGINA 5

Somonul crescut artificial, cel mai toxic aliment

PAGINA 8

Modele de blugi în tendințe pentru această iarnă

PAGINA 7

Anul XVI Nr. 769   Duminică 28 ianuarie 2018

Informația de **Duminică**

Se distribuie împreună cu Informația Zilei

Cercetătorii chinezi au clonat două maimuțe

Două maimuțe au fost clonate în premieră mondială într-un laborator din China, cu aceeași metodă prin care a fost creată oaia Dolly - transferul nucleului unei celule somatice. Oamenii de știință spun că populațiile de maimuțe identice genetic vor fi folositoare în cercetarea unor boli ale oamenilor, scrie BBC.

Maimuțele clonate sunt două exemplare identice de macac cu coadă lungă și s-au născut în urmă cu opt săptămâni, respectiv șase săptămâni. Acestea au fost numite Zhong Zhong și Hua Hua, după termenii în mandarină pentru națiunea și, respectiv, populația chineză. Potrivit cercetătorilor, maimuțele sunt hrănite cu biberonul și se dezvoltă normal. Aceștia se așteaptă ca mai multe exemplare clonate de macac să se nască în următoarele luni.

Potrivit profesorului Darren Griffin de la Universitatea din Kent, deși această abordare ar putea fi folositoare pentru înțelegerea unor boli umane, generează îngrijorări din punct de vedere etic.

Oaia Dolly a făcut istorie în urmă cu 20 de ani, când a fost clonată la Institutul Roslin din Edinburgh. A fost prima dată când oamenii de știință au clonat un mamifer dintr-o celulă adultă prelevată din uter.

Fiica lui Putin a divorțat. Fostul soț a pierdut jumătate din avere

Katerina Tikhonova (foto de sus), fiica lui Vladimir Putin, și Kirill Shamalov, fiul omului de afaceri Nikolai Shamalov, un asociat al lui Putin, au divorțat. Kirill Shamalov și-a pierdut jumătate din avere pentru decizia de a divorța, potrivit presei ruse. În vârstă de 35 de ani, s-a căsătorit cu fiica lui Vladimir Putin în 2013. Bloomberg precizează că Shamalov s-a întors recent să lucreze ca "senior executive" la Sibur, divizia petrochimică a Gazprom, unde a și deținut acțiuni după căsătorie.

Totuși, în urma divorțului ar fi vândut acțiunile, însă a făcut "zero" profit pentru că i s-a permis inițial să le dețină doar pentru că făcea parte din familia lui Putin.

Katerina, fiica lui Putin, fostă dansatoare acrobatică pe gheață, a ajuns să dețină împreună cu Kirill Shamalov o avere de două miliarde de dolari.

Kirill ar avea deja o relație cu o femeie din lumea mondenă a Moscovei - Zhanna Volkova, scriu tabloidele rusești, citate de Daily Mail.

În 800 de ani, localitatea Sătmărel a avut 18 nume

Biserica din Sătmărel a fost ridicată în 1911 după planurile italianului Giovanni Quai și sfințită în 8 noiembrie 1927

Este fără îndoială că la începuturile evoluției medii în hotarul Sătmărelului de astăzi existau două localități care purtau același nume: Sătmărelul Mare (Nagy Zadan) și Sătmărelul Mic (Kis Zadan). Sătmărelul Mic era așezat după cum reiese dintr-o hotărnicie din 3 august 1753 între orașul Satu Mare și Sătmărelul Mare, înspre partea de sud vest a orașului.

Din ultima parte a veacului al XVIII-lea există nu mai puțin de 3 documente care ne oferă date despre populația Sătmărelului. Astfel, în primul recensământ al populației făcut la ordinul împăratului Iosif al II-lea în anii 1784-1787 în Sătmărel găsim 89 de

case cu 115 familii. Numărul locuitorilor este de 593 suflete, 2 persoane sunt plecate, 1 este străin. Erau un număr de 312 bărbați, din care 118 erau căsătoriți, 194 necăsătoriți. Femeile erau în număr de 281 persoane.

În 1900 la Sztarmár-Zsádány trăiau 1304 locuitori. În centru trăiau 1099 greco-catolici, 3 romano-catolici, 11 calvini și 27 de izraeliți, iar în predii sunt precizați doar greco-catolici: la Jézus-társaság 78, la Szarka 53, la Világosi, 15. La calea ferată, pe lângă cei 9 greco-catolici mai trăiau 2 romano-catolici, 2 augustinieni și 5 calviniști. În 1934, numărul localnicilor ajunge la 1684.

PAGINA 2

Verestoy Attila și Neagu Djuvara, doi mari dispăruți

PAGINILE 4, 10

Monedă de 1400 de ani, solidus bizantin, descoperită la Dindești

În general, monedele sunt utilizate de arheologi doar ca element principal de datare post quem, considerându-se, pe drept, că alte informații istorice pe care le-ar aduce sunt limitate. Producerea lor în serii mari, cu ajutorul unor matrite șablonate, circulația lor largă, lasă puține date istorice despre proprietarii lor și cu atât mai puțin despre bunurile și serviciile ce ar fi fost plătite cu ele (conform expresiei "Banii nu au miros!", expresie spusă în legătură cu o monedă provenită din celebra "taxă pe urină" inventată de împăratul Vespasian).

Totuși moneda de la Din-

dești oferă câteva informații certe, și, în același timp, relevă indicii asupra coordonatelor în care s-a desfășurat istoria regiunii, într-o perioadă opacă din perspectiva surselor.

Moneda are efigia împăratului Mauritius Tiberius, împărat ce a domnit la Constantinopol între anii 582 și 602. S-a stabilit că a fost bătută în atelierul al X-lea din capitala bizantină, fiind un solidus numit cu "greutate ușoară", adică în loc de 4,45 grame are doar 3,5 grame, iar în loc de aur de 24 de carate, moneda de la Dindești are doar 20 de carate.

PAGINA 3

În 26 ianuarie 2018, Nicolae Ceaușescu ar fi împlinit 100 de ani

4 noiembrie 1981, vizită la CAP Livada   PAGINA 4

Cea mai veche atestare a localității Sătmărel apare în acel cunoscut „Regestrum Varadinense” (Registrul de la Oradea) în care s-au notat cauzele judecate în fața Capitulului de la Oradea, începând cu anul 1208 până în anul 1235. În general acuzații trebuiau să poarte un fier înroșit în foc ca să-și susțină nevinovăția. Dacă după câteva zile locul ars începea să se vindece însemna că omul era nevinovat. Dacă se infecta vinovatul putea suporta, în funcție de gravitatea învinuirii, inclusiv pedeapsa cu moartea (prin spânzurare, prin decapitare, prin înecare).

Mica Unire în Anul Centenarului

În ședința solemnă închinată Unirii Principatelor Române, participanții printre care și elevii liceenilor din Satu Mare și Baia Mare au apreciat că amintirea, evocarea și cinstita eroicului eveniment al Unirii Principatelor și nașterea României, stat modern de sine stătător nu putea să strălucească mai limpede decât într-o instituție de aleasă cultură națională care este Muzeul Comemorativ Eroic de la Roșiori.

Temeinizarea valorii istorice a eroicului eveniment a fost făcută de Mihail Kogălniceanu. Astfel, Mica Unire din 24 ianuarie 1859 a fost pregătită de generațiile trecute, trăită de generațiile prezente și cerută de generațiile viitoare. În felul acesta ea a pregătit la rândul ei înfăptuirea independenței de stat a României și posibila înfăptuire a Marii Uniri din 1 Decembrie 1918.

Este de înțeles și pentru generațiile de astăzi cum și pentru ce, în unanimitate de voturi români din Moldova (5 ianuarie 1859) și tot în unanimitate de voturi români din Țara Românească (24 ianuarie 1859) l-au ales conducător al României Noi pe colonelul Alexandru Ioan Cuza. Alături de calitățile nobile profund patriotice pe care un militar le confirmă, a avut și cunoașterea științei conducerii și a dovedit arta de a conduce. Ca o lecție a istoriei, conducător nu poate fi decât cel care posedă știința conducerii și are arta de a o aplica. Realizările din cei șapte ani au dovedit tocmai aceste pregătiri și calități cu care colonelul Alexandru Ioan Cuza a clădit România ca stat modern de sine stătător, puternic, afirmat în interior și recunoscut în exterior.

În aceeași zi, pe 6 septembrie 1940 regele a abdicat lăsând fiului său Mihai grelele sarcini ale domniei. Guvernul, în fruntea căruia a fost Ion Antonescu a pornit să îndeplinească două obiective fundamentale și hotărâtoare pentru independența și neatârănarea țării și pentru emanciparea poporului român. Primul obiectiv se referea la asigurarea ordinii de drept și oprirea ascensiunii fascismului. Al doilea, cu totul și cu totul special, era reîntregirea teritorială a României care pierduse părți importante prin Basarabia, Bucovina și Transilvania.

**„Străbunii cărora țara le-a fost mare iubire
Ne-au lăsat-o nouă ca drept moștenire
S-au jertfit pe altarul ei sfânt
Să ne rămână nouă acest frumos și bogat pământ.
Spunând acestea, o întrebare se cuvine,
Noi cum vom lăsa țara valului ce vine?
Fi-va ea cea mare, bogată, unită cu Bucovina
Și Basarabia fi-va reîntregită?”**

În condițiile petrecerii centenarului Marii Uniri, această întrebare să fie un lait motiv al viitorului.

Colonel Vasile Rus

În 800 de ani, localitatea Sătmărel a avut 18 nume

În luna decembrie din 2017, la Biblioteca Județeană a fost lansat volumul „De la Gidani la Sătmărel - contribuții monografice”, al autorilor Viorel Ciubotă, Viorel Câmpean și Mihaela Sălceanu. Din acest volum de 200 de pagini vă prezentăm câteva date legate de istoria de 800 de ani a localității.

Interesant este faptul că Sătmărelul a avut nu mai puțin de 18 nume de-a lungul istoriei iar în Evul Mediu, timp de aproape 400 de ani au existat două localități, Sătmărelul Mare și Sătmărelul Mic, numite diferit în funcție de epocă.

Iată câteva dintre numele Sătmărelului și anii în care au fost consemnate în diferite acte, cronici sau scrisori:

- 1215 - villa Sadan
- 1249 - possessio Zwdan, Zwodan
- 1334 - Sadan
- 1362 - Magna Sadan, Parva Sadan
- 1393 - Sydan
- 1425 - Nogsadan, Kyssadan
- 1433 - Sadaan
- 1446 - Kyssadan
- 1662 - Kis Zsadan, pustiit de turci
- 1720 - Nagy Zsádany
- 1743 - Nad Jidan
- 1753 - Nagy Zadan, Kis Zadan
- 1782 - Sadan
- 1815 - Gidani
- 1851 - Zsádán
- 1871 - Gidani
- 1783, 1867 - Jidani
- 1926 - Sătmărel

Cea mai veche atestare a localității Sătmărel apare în acel cunoscut „Regestrum Varadinense” (Registrul de la Oradea) în care s-au notat cauzele judecate în fața Capitulului de la Oradea, începând cu anul 1208 până în anul 1235. În general acuzații trebuiau să poarte un fier înroșit în foc ca să-și susțină nevinovăția. Dacă după câteva zile locul ars începea să se vindece însemna că omul era nevinovat. Dacă se infecta vinovatul putea suporta, în funcție de gravitatea învinuirii, inclusiv pedeapsa cu moartea (prin spânzurare, prin decapitare, prin înecare). La anul 1215 este notat că un așa numit Salta din satul Sadan l-a acuzat pe Mogum din satul Pátyod (Ungaria) de furt. Judecător al cauzei apare Venceslav, comite de Satu Mare (Zothmar), iar pristaald Pousa din satul Tyukod (Ungaria). La termenul prevăzut Mogum nu a comparut în fața judecății.

În anul 1249 localitatea apare sub forma possessio Zwdan, Zwodan. De-a lungul evului mediu Sătmărelul a fost loc de vamă. Un argument în favoarea acestei afirmații este și faptul că în anii 1435 - 1437 printre numele consemnate în Sătmărel se numără un Erdewdy, un Fekethe și un Vamos (Vameș). La 1446 sunt amintiți locuitorii Erdely, Fekethe, Zeres. La 1847 când sunt enumerate casele din Sătmărel este amintit și „locul locuinței soldaților (pandurilor)” care eventual aveau sarcina să încaseze vama care se percepea în localitate.

La 1271 Ștefan al V-lea, regele Ungariei, dăruiește oaspeților din Sătmărel același privilegiu ca și oaspeților din Alba Regală, precum și dreptul de a ține târg liber vinerea. Sunt descrise hotarele din preajma Sadanului, cum este numit Sătmărelul în acest document.

Două localități

Este fără îndoială că la începuturile

Cartea de Aur pentru binefăcătorii bisericii și școlii, tipărită în anul 1909

evului mediu în hotarul Sătmărelului de astăzi existau două localități care purtau același nume: Sătmărelul Mare (Nagy Zadan) și Sătmărelul Mic (Kis Zadan). Sătmărelul Mic era așezat după cum reiese dintr-o hotărânică din 3 august 1753 dintre orașul Satu Mare și Sătmărelul Mare, înspre orașul Satu Mare, înspre partea de sud vest.

În 1334 găsim localitatea pomenită cu numele de Sadan.

Cele două localități apar deja în documente începând cu anul 1362. Atunci, după declarațiile lui Jakab, fiul lui Marton și János, fiul lui Szántai Pető, amândoi din Sătmărelul Mic, Janos, fiul lui Piskarkosi György din Sătmărelul Mare cu iobagii lui a cosit și și-a însușit 7 care cu fân de la cei din Sătmărelul Mic.

Așa se explică de ce în registrele de dijme papale din anii 1332 - 1334 apare la Sadan preotul Ștefan care plătește într-un an 4 groși, iar în alt an 3 groși. Probabil că era preotul din Sătmărelul Mic ai cărui locuitori erau maghiari de religie catolică, în timp ce Sătmărelul Mare era locuit de români ortodocși. Subliniem că această ipoteză pare singura rezonabilă pentru a explica apariția acestui preot romano-catolic în documentele vremii mai ales că nu peste multă vreme localitatea Sătmărelul Mare ne apare în urbariile secolului XVII ca fiind românească.

În 1393 János, fiul lui Szántai Pető cu aprobarea regelui Sigismund își donează moșiile inclusiv Sătmărelul cu vama cu tot, fiicei sale Katalin care era căsătorită cu Batory Janos și în acest fel Sătmărelul ajunge să fie integrat în domeniul Ecsed.

În 1423 Sătmărelul Mare și Sătmărelul Mic sunt în proprietatea lui Sadányi Tamás care avea în hotarul Sătmărelului Mic, niște fân pe care l-au ars frații Bátorhy Tamás și Mihály. În 1425 existau două localități limitrofe, căci apare consemnat Nogsadan. În 1433 localitatea pare cu numele de Sadaan, iar în 1446, apa-

re și Kyssadan.

În 8 ianuarie 1494 Pavel Chinezul, erou al luptelor împotriva turcilor, a cărui figură a intrat încă din timpul vieții în eposul popular, primește o parte din moșia Sătmărel (Sadan). Cu această ocazie sunt amintite și două toponimice din hotarul localității: Zaraz Balkany și Heydrech.

În 1544 apare ca proprietar la Sătmărelul Mic Pálfalvai Buryan László, iar în 1548 Remetey Lorincz și László.

În urbariile din anii 1614 și 1621 ale domeniului cetății Ecsed, Sătmărelul Mare apare ca proprietatea lui Stephan Pethő și al lui Ioan Nemethy.

În conscripția domeniului Ecsed, donat de regele Ferdinand în anul 1647 lui Gheorghe Rákoczy, apare și Sătmărelul Mare, din care două părți erau în proprietatea baroneșii Serey. A treia parte din localitate aparține lui George Klobusiczky. Este extrem de interesant că printre cei care erau subordonați proprietarului apar doi nobili români, Dumitru Ursul și Ioan Nuțul. Aici existau nu mai puțin de 14 sesii pustii. La lista familiilor nobile românești trebuie să o pomenim fără discuție pe cea a Fabienilor, una care își va pune amprenta pe istoria Gidaniului și care a fost innobilată în 8 februarie 1649 de către regele Ferdinand al III-lea. Diploma nobiliară a fost publicată în congregația nobiliară a comitatului Ugocea în 6 februarie 1657.

Dispariția localității Sătmărelul Mic trebuie să o legăm de expediția turcească din anul 1661 care știm că a produs mari distrugerii în comitatul Satu Mare.

Primul sigiliu, în 1782

Până în epoca contemporană localitatea a fost de sine stătătoare, având primar, notar precum și sigiliu propriu. Primul sigiliu comunal de care avem cunoștință datează din 1782, și avea inscripționat textul: N/AGY/SADAN HELYSIG PETSETE. Avea reprezentat un

brăzdar, deasupra un fier de plug, amândouă cu vârful în sus. Anul 1782 este gravat tot în câmpul sigilar. Este rotund, cu o dimensiune de 24 mm, fiind aplicat în ceară.

Din secolul al XVIII-lea și anume din anii 1783-1785 când apar hărțile militare întocmite de austrieci, avem reprezentat și Sătmărelul care este situat de o parte și de alta a Homorodului și unde apar drumuri de legătură cu Doba și Mădărasul. Biserica se pare că era pe locul în care se găsește și astăzi, loc mai înalt, ferit de dese inundații ale Homorodului. Mai erau notate câteva date extrem de importante. Pârâul Homorod era lat de 10-15 pași, albia fiind mlăștinoasă și nu putea fi trecută decât pe pod, chiar dacă nivelul apei era mediu, iar pe timpul verii era sec. Mai era notat că drumul țării era în multe locuri mocirlos, însă podul de trecere peste Homorod este bun.

Hanul evreului

La trei sferturi de oră de Sătmărel înspre Satu Mare apare toponimicul Szallas care poate fi acel han, pomenit în poveștile bătrânilor satului sau în cronicile parohiale și care era arendat unui evreu, iar de la acel evreu (jidan) ar proveni numele vechi al localității: Zsádányi.

Intrând de timpuriu în procesul de feudalizare și fiind așezat lângă orașul Satu Mare Sătmărelul a adoptat toponimia maghiară, astfel că primele toponime păstrate de documente sunt maghiare. La 1864 primar în Nagy Zsádány era Ioan Kormös. Pentru acea dată avem următoarele denumiri: Balcan, Cioncaș, Togul lui Banfy, Togul lui Buday Ignac, Togul lui Fabian Gheorghe, Dâmbul celor trei Hotare, Togul Popii.

Paralel a existat o toponimie populară românească folosită de oamenii locului: Câmpul Satului, Unghiuriți, Togul Popilor, Câmpul Popii, Nile, Togul Diacului, Togul Sarchii cel Mare, Pășunea Boilor, Cânepiște etc.

500 de locuitori în 1800

De la sfârșitul veacului al XVIII-lea și începutul veacului al XIX-lea se păstrează trei scurte descrieri ale localității Sătmărel. Astfel geograful Vályi Andras scrie la 1799 despre Sătmărel că este localitate românească situată în comitatul Satu Mare (mai erau încă 6 localități care purtau același nume în Ungaria). Stăpânii de pământ erau groful Teleki și baronul Sztojka. Cultivarea pământului se făcea în trei câmpuri (fordulăe) și se producea bine grâu, ovăz, porumb și fân. Pădurea era puțină, iar locuitorii își vând produsele la piața din Satu Mare.

Szirmai Antal într-o monografie a comitatului, apărută între anii 1808-1810 la Budapesta, nota cam aceleași date ca cele ale lui Vályi, adăugând în plus că existau 100 de gazde (capi de familie), deci cam 4-500 de locuitori, iar la stăpânii de pământ mai erau notați baroneasa Thoroczky Rozália, Daniel Theresia, doamna lui Buday József, Kallay Leo și familia Domahidi.

O mare realizare a fost inaugurarea în anul 1871 a căii ferate Debrecen-Valea lui Mihai-Carei-Satu Mare, primul tren trecând prin halta Gidani în 25 septembrie. S-a construit și o cale ferată îngustă, care traversa vechiul pod de peste Homorod, trecea peste pășune și se îndrepta apoi spre Arduș și Ghirișa. Tradiția spune că vagoanele erau trase la început de către cai.

Localitatea ia oficial numele de Sătmărel la 1 ianuarie 1926.

A consemnat Mihai S.

Moneda de la Dindești este un solidus numit cu "greutate ușoară", adică în loc de 4,45 grame are doar 3,5 grame, iar în loc de aur de 24 de carate, moneda are doar 20 de carate. Astfel de solidus cu o calitate mai scăzută a aurului au fost bătuți în contextul unei grave crize financiare pe care a cunoscut-o Bizanțul, în condițiile taxelor plătite jefuitorilor ce asaltau Imperiul din mai multe direcții.

ARHEOLOGIE

Monedă de 1400 de ani, solidus bizantin, descoperită la Dindești

Descoperirea recentă a unei monede de aur într-o săpătură arheologică din localitatea Dindești (în noiembrie 2017), oferă ocazia de a prezenta, din nou, obiecte speciale din colecția muzeului sătmărean.

Un astfel de obiect este un solidus bizantin datat în preajma anului 600, monedă ce a fost descoperită pe terasa Ierului, într-un loc utilizat pentru amenajarea unor cuptoare de forjat, pe parcursul mai multor epoci istorice. În general, monedele sunt utilizate de arheologi doar ca element principal de datare post quem, considerându-se, pe drept, că alte informații istorice pe care le-ar aduce sunt limitate. Producerea lor în serii mari, cu ajutorul unor matrite șablonate, circulația lor largă, lasă puține date istorice despre proprietarii lor și cu atât mai puțin despre bunurile și serviciile ce ar fi fost plătite cu ele (conform expresiei "Banii nu au miros!", expresie spusă în legătură cu o monedă provenită din celebra "taxă pe urină" inventată de împăratul Vespasian).

Săpături la Dindești și Portița

Modernizarea drumului județean Carei - Andrid - Tășnad a afectat vestigiile arheologice importante, pe tronsonul realizat în 2017 evidențiindu-se în mod special descoperiri interesante în zona localităților Dindești și Portița. Lucrările arheologice de salvare, demarate de muzeul sătmărean, au fost realizate cu fonduri asigurate de Consiliul Județean Satu Mare.

Modernizarea drumului a atins situri în una dintre cele mai bogate regiuni arheologice din România, Valea Ierului. Din perspectivă geografică aceasta reprezintă un șanț tectonic format în urma mișcărilor de reasezare a plăcii tectonice transilvane la contact cu placa panonică. Situat pe direcție nord-est - sud-vest, acest șanț tectonic este mărginit la nord de Câmpia Careiului și la sud de Dealurile Tășnadului,

Monedă bizantină de la Dindești, avers și revers

prelungite spre vest de Dealurile Barcăului. Raportată la încadrarea administrativă, regiunea Văii Ierului cuprinde o parte din sudul județului Satu Mare și o parte din nordul județului Bihor. Pentru o localizare mai ușoară poate fi utilizat ca reper șoseaua Satu Mare - Oradea, față de care se află ușor mai la est, între localitățile Carei și Săcuieni Bihor.

Solidus cu "greutate ușoară"

Totuși moneda de la Dindești oferă câteva informații certe, și, în același timp, relevă indicii asupra coordonatelor în care s-a desfășurat istoria regiunii, într-o perioadă opacă din perspectiva surselor. Moneda are effigia împăratului Mauricius Tiberius, împărat ce a domnit la Constantinopol între anii 582 și 602. S-a stabilit că a fost bă-

tută în atelierul al X-lea din capitala bizantină, fiind un solidus numit cu "greutate ușoară", adică în loc de 4,45 grame are doar 3,5 grame, iar în loc de aur de 24 de carate, moneda de la Dindești are doar 20 de carate. Astfel de solidus cu o calitate mai scăzută a aurului au fost bătuți în contextul unei grave crize financiare pe care a cunoscut-o Bizanțul, în condițiile taxelor plătite jefuitorilor ce asaltau Imperiul din mai multe direcții. Spre exemplu, perioada în care a fost bătută moneda este perioada în care cade frontiera dunăreană (anul 602), slavii stabilindu-se definitiv pe spații vaste din Peninsula Balcanică.

Printre popoarele care atacau, cei mai periculoși erau avarii, popor de călăreți care în acele vremuri erau stabiliți pe teritorii vaste din Panonia și pe principalele văi din Transilvania.

Sub semnul acestor invazii, criza în care s-a afundat Imperiul Bizantin la începutul sec. VII a fost atât de mare încât s-a umblat nu doar la calitatea monedelor ci și la greutate, criteriu măsurabil și nediscutabil. În acest context se poate aprecia că moneda de la Dindești a plecat din Bizanț spre Valea Ierului ca plată de răscumpărare a păcii, știut fiind că în acea perioadă bizantinii au plătit avarilor tributuri de până la 200.000 de monede solidus din aur. Prin aceste plăți puterea avarilor s-a întărit, însă Imperiul Bizantin a ajuns în pragul colapsului. Peste trei decenii avarii au ajuns să asedieze Constantinopolul, orașul, scăpând prin miracole și prin neîncredere semănată între forțele din coaliția ce îl asedia.

Obiect decorativ din pradă de război

Faptul că moneda de la Dindești are două orificii arată că, după ce a ajuns în regiune ca pradă de război, a fost utilizată ca obiect decorativ, prinsă pe un fir de sfoară, fie într-o salbă, fie cusută ca ornaș pe un obiect de vestimentație sau o broboadă de cap. Moneda a fost descoperită împreună cu un obiect de os decorat în stilul artei stepelor, de felul acelor pe care avarii le utilizau la ornarea tolbelor de săgeți sau a unor cutii și recipiente. Așadar, chiar dacă "Pecunia non olet" prin moneda descoperită la Dindești, numeroase descoperiri avarie din zona Văii Ierului se conectează la istorie, într-o perioadă în care regiunea duce o lipsită acută de surse scrise.

Sigur că la o primă impresie datele evocate aici sunt demult apuse și nu au nici o relevanță în actualitatea "fierbinte" a friguroasei luni ianuarie din anul 2018. Eventual, în contextul actual, ar putea fi de luat în discuție termenul de avar, care a ajuns să definească o persoană lacomă de bani. Sau ar mai putea prezenta interes gradul de valabilitate al constatării referitoare la faptul că banii nu degajă miros, în condițiile în care, în prezent, lasă urme pentru procurori.

De asemenea putem constata că expresia referitoare la lipsa de miros a banilor a fost pusă în circulație într-o perioadă de reforme fiscale și censitare, la fel ca aceea de azi (deși trebuie să recunoaștem că Declarația 600 este o definiție mai abstractă și ascunsă, nu atât de primitivă și directă ca aceea de "veciștigal urinae/ taxă pe urină", folosită de Vespasian). Dincolo de aceste elemente actuale și superficiale, istoricii apreciază că avarii, chiar dacă au fost spulberați din istorie, au pus o amprentă definitivă asupra regiunii în care au trăit pe parcursul ultimelor două secole. Avarii au avut un rol esențial în faptul că în Europa central-orientală a rămas o insulă ce cuprinde regiunea dintre râul Nistru și Munții Alpi, regiune în care nu sunt vorbite limbi slave în prezent.

Liviu Marta și Romát Sándor, arheologi

O comoară de monede romane găsită în Anglia a oferit informații esențiale despre istoria insulei

Eric Lawes descoperirea pe 16 noiembrie 1992 în satul Hoxne una dintre cele mai mari comori ale Marii Britanii. După 25 de ani de cercetări, specialiștii au reușit să afle prin intermediul artefactelor descoperite informații prețioase privind una dintre cele mai tumultuoase perioade ale Angliei, separarea insulei de Imperiul Roman.

Deși Lawes a încercat inițial să găsească un ciocan pierdut pe terenul unui fermier cu ajutorul detectorului de metale pe care îl primise cadou în ziua pensionării, bărbatul a fost uimit când a început să sape. Smithsonian

Magazine notează că Lawes găsisse una dintre cele mai mari comori britanice constituită din 27 de kilograme de aur și argint, 15.234 de monezi romane, zeci de linguri din argint și 200 de obiecte din aur.

Comoara a fost îngropată în anul 410

Pentru că a anunțat autoritățile privind comoara descoperită, bărbatul a fost recompensat cu suma de 1,75 de milioane de lire, bani pe care i-a împărțit cu fermierul pe terenul căruia s-a aflat comoara. La scurt timp după excavarea obiectelor, specialiștii au început să le analizeze. Aceștia au descoperit că obiectele au fost îngropate

în perioada în care insula s-a separat de Imperiul Roman, în anul 410.

"Ultimii ani ai secolului IV prezintă o perioadă în care Anglia a suferit numeroase invazii," a declarat arheologul Peter Guest.

Un nivel atât de instabil al societății i-a făcut pe cetățenii romano-britanici ce nu mai beneficiau de protecția Imperiului Roman să fie terifiți de raidurile saxonilor, englezilor și a pictilor. Astfel, aceștia au început să-și îngroape toate averile. Conform unei scrieri din anul 418, "în acest an romanii au strâns toate averile aflate în Anglia și au ascuns o parte în pământ pentru a nu fi descoperite."

Însă nu doar romanii britanici se temeau de "barbari", chiar și așa nu au

fost descoperite comori atât de impresionante precum cele din Anglia în alte regiuni ale Europei. Deoarece niciun material organic nu a supraviețuit în comoara Hoxne, datarea cu radiocarbon nu a putut fi utilizată. Așadar, specialiștii au utilizat vechimea monezilor, inscripțiile de pe acestea și capetele conducătorilor din perioadele respective.

Obiecte păstrate ca moștenire

"Data la care comoara din Hoxne a fost îngropată este în jurul anilor 408-409. Părerea mea este că însă că datarea este greșită. Dacă le analizăm mai detaliat, acestea ar putea proveni din perioada în care Anglia s-a separat de

Imperiul Roman," a declarat Peter Guest. La baza teoriei lui Guest se află cele 15.000 de monede ale căror margini au fost îndepărtate și utilizate în Anglia pentru zeci de ani după separare. Conform analizelor, Guest a descoperit că metalul îndepărtat din aceste monezi era utilizat pentru imitarea monezilor romane în circulație, pentru o perioadă mult mai îndelungată.

Arheologul Catherine Johns susține că majoritatea obiectelor uzuale realizate din aur sau argint erau păstrate de familiile din acea perioadă ca moștenire. Dintre zecile de linguri, unele erau rupte și refăcute sau pe altele erau inscripționate nume ori fraze latine.

Vlad M.

PERSONALITĂȚI

A absolvit doar patru clase în satul natal, după care în 1929 a plecat la București unde a devenit ucenic de cizmar. Și-a completat studiile după ce a ajuns conducător al țării, devenind, cu aportul "lumii academice" comuniste, doctor în științe economice și politice și chiar membru al Academiei Române.

În 26 ianuarie 2018, Nicolae Ceaușescu ar fi împlinit 100 de ani

Cei care au trăit vremurile regimului comunist condus de Nicolae Ceaușescu își amintesc cu siguranță modul în care era sărbătorită ziua sa de naștere, 26 ianuarie. Anul acesta, ea ar fi dat naștere unor manifestări omagiale uriașe dacă PCR mai era la putere, pentru că se împlinește un secol de la nașterea celui care a fost dictatorul României timp de un sfert de secol.

Și-a sărbătorit ziua de naștere pe 26 ianuarie 1918 însă adevărata zi în care s-a născut a fost 23 ianuarie, după cum reiese dintr-un act de stare civilă din Scornicești.

A absolvit doar patru clase în satul natal, după care, în 1929 a plecat la București unde a devenit ucenic de cizmar. Și-a completat studiile după ce a ajuns conducător al țării, devenind, cu aportul "lumii academice" comuniste, doctor în științe economice și politice și chiar membru al Academiei Române.

Drumul spre putere

Începând cu 1933 s-a apropiat de cercurile comuniste, mai întâi ca membru al tineretului comunist și apoi ca membru de partid. Făcând parte dintr-o organizație ilegală, a fost arestat de mai multe ori pentru infrațiuni contra ordinii publice, ieșind din închisoare abia în august 1944. În această perioadă și-a cultivat relațiile pe lângă liderii mișcării, în special Gheorghe Gheorghiu-Dej, fapt ce i-a adus funcția de secretar regional de partid imediat după război, atunci

Vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu la CAP Petrești, 4 noiembrie 1981

când comuniștii au luat puterea. Din 1948 a devenit membru în Comitetul Central al Partidului și în aparatul de conducere al Ministerului Agriculturii, pentru ca în 1950 să fie chemat în armată cu gradul de general-maior și să devină adjunct al ministrului Forțelor Armate, Emil Bodnăraș.

Mijlocul anilor '50 a fost decisiv pentru ascensiunea la conducerea țării. Ceaușescu a ajuns secretar al Co-

mitetului Central și membru al Biroului Politic al Partidului. Prin intermediul acestei funcții și-a construit baza de putere în partid, promovându-și apropiații. Decesul lui Gheorghiu-Dej în martie 1965, l-a găsit în poziția de al doilea om din partid, ideală în vederea preluării totale a puterii, lucru pe care l-a făcut în următorii doi ani. În iulie 1965 a obținut nominalizarea în funcția de secretar

general al partidului. Precuț la început, reușește să-și elimine treptat toți rivalii, devenind din 1968 conducătorul necontestat al țării. A acumulat aproape toate funcțiile, culminând cu alegerea drept președinte al Republicii Socialiste România, în martie 1974.

Dictatura tot mai aspră

Primii ani de conducere s-au ma-

nifestat printr-o oarecare destindere a controlului asupra societății, relaxare economică și condamnarea abuzurilor lui Gheorghiu-Dej. După vizita din 1971 efectuată în China și Republica Democrată Coreea și contactul cu comunismul de tip asiatic, Nicolae Ceaușescu a decis impunerea unei dictaturi din ce în ce mai apăsătoare, marcată de ideologizarea vieții publice și edificarea celui mai puternic cult al personalității din tot lagărul socialist european. Ziua sa de naștere a devenit sărbătoare națională, iar localitatea natală a fost transformată peste noapte în municipiu și loc de pelerinaj.

În plan economic, Nicolae Ceaușescu a promovat o politică de autarhie extremă, manifestată prin dezvoltarea fără discernământ a capacităților industriale și încercarea de a lichida datoria externă cu orice preț. Acestea s-au făcut prin raționalizarea strictă a consumului populației, al cărui rezultat a fost o înrăutățire treptată a condițiilor de trai, ca urmare a lipsei acute a alimentelor, utilităților și a bunurilor de orice fel.

Această intransigență extremă, care căpătase dimensiuni patologice, l-a dus la un sfârșit tragic: Nicolae Ceaușescu a fost executat în urma unui proces sumar la 25 decembrie 1989, după ce a fost răsturnat de la putere în urma singurei Revoluții violente din lagărul comunist.

La împlinirea celor 100 de ani de la naștere, o parte din cadourile primite de Ceaușescu la aniversările sale alcătuiesc o expoziție care poate fi vizitată la vila sa din Cartierul Primăverii din București pe tot parcursul lunii februarie.

Verestóy Attila a fost parlamentar timp de 28 de ani

Senatorul UDMR Verestóy Attila, cel mai longeviv demnitar din Parlamentul României, a murit la vârsta de 63 de ani miercuri, 24 februarie. Ar fi împlinit 64 de ani pe data de 3 martie. Senatorul suferea de cancer pulmonar și se afla de mai multă vreme internat în spital, la Viena.

Verestóy Attila a fost prezent în viața politică încă din anul 1990, când a obținut primul mandat de senator. De atunci încoace, el s-a regăsit în fiecare Legislativ, având la activ opt mandate de senator. În 2016 a obținut cel de-al șaptelea mandat consecutiv de senator, la care se adaugă și perioada cuprinsă între 1990 și 1992 când, de asemenea, a fost prezent în Parlamentul României. Simultan, a ocupat funcții de conducere la nivel central și teritorial în UDMR, începând chiar din 1989 și a înființat fundația caritabilă Dr. Verestóy Attila.

S-a născut la 1 martie 1954 în Odorheiu Secuiesc. În 1978 a absolvit facultatea de Tehnologie Chimică din cadrul Politehnicii București, iar în 1999 a devenit doctor în chimie anorganică și protecția mediului la Universitatea Politehnică, București. A intrat în politică în ianuarie 1990, atunci când a devenit consilier al Frontului Salvării Naționale.

Verestoy Attila a fost prezent în viața politică încă din anul 1990, când a obținut primul mandat de senator

În februarie același an, a devenit membru al Consiliului Provizoriu de Uniune Națională, iar în mai 1990 a câștigat primul mandat de senator UDMR, la alegerile parlamentare. A fost secretar al Biroului Permanent al Senatului, iar din 1992 și până în 2004, lider al Grupului Parlamentar UDMR din Senat. A făcut parte din aproape toate delegațiile politice ale UDMR, fiind prezent la marile

negocieri politice din ultimii 27 de ani. Nu de puține ori, Verestoy Attila a fost cel care a reușit să descurce situații încurcate. În mediul politic legenda spune că negocierile adevărate se duceau între Viorel Hrebenciuc și Verestoy Attila, restul fiind doar formalități.

A fost unul dintre remarcabilii susținători ai intereselor neamului său: „Interesul meu pentru problemele maghiarimii a atras atenția fostei securități. Deoarece am încercat să iau legătura cu președintele din acea vreme a Asociației Internaționale a Maghiarilor, dr. Pungor Ernő, a fost interzisă participarea mea la orice programe la nivel internațional. Bursa de merit în străinătate pe care am primit-o, în ciuda faptului că a fost acceptată de către conducerea Academiei Științifice de Cercetare, nu a fost aprobată de securitate”, declara parlamentarul pe site-ul UDMR. Potrivit aceleiași surse, Verestoy a luat parte la evenimentele din decembrie 1989, începând cu data de 21. „La prima întâlnire a inițiatorilor Uniunii (pe 22 decembrie 1989) mi-am asumat rol în organizarea UDMR, sunt membru fondator, înregistrarea oficială a Uniunii a fost sarcina mea (26 ianuarie 1990). Activitatea mea depășă pentru comunitatea maghiară este strâns legată de munca mea din parlament. Ca senator sunt membru în Co-

misia Parlamentară pentru controlul SRI. Sunt liderul de grup al UDMR în senat - afirmă senatorul.

Unul dintre cei mai bogați politicieni

Verestóy Attila a fost și una dintre cele mai controversate personalități politice, fiind printre cei mai bogați parlamentari. Deținea mai multe suprafețe de teren în București, Harghita și Ilfov, o colecție de bijuterii estimată la 58.000 de euro și o colecție de tablouri evaluată la aproximativ 25.000 de euro. Avera sa a fost estimată de revista Capital, pentru anul trecut, la 48-50 de milioane de euro. Acesta avea investiții substanțiale pe piața de capital, fiind unul dintre cei mai bogați politicieni din România. În cea mai recentă declarație de avere, acesta deținea un pachet de peste 11 mii de acțiuni la Tranzgaz în valoare de 4,75 de milioane de lei. Mai deținea și 45 de mii de acțiuni la Romgaz, a căror valoare de piață este de 1,5 milioane de lei. În total, valoarea de piață a tuturor acțiunilor pe care le deține la BVB, în 2016, a fost de 43 de milioane de lei. În total, avea în conturi ca depozite, peste 7 milioane de euro. Plus, în total 11 imobile în mai multe județe din țară. Din cauza afacerilor sale uriașe cu cherestea a pri-

mit și porecla de "Drujba lui Dumnezeu". Verestoy Attila avea un copil și doi nepoți.

Mesaje de la Markó Béla și Liviu Dragnea

La stingerea sa din viață, Markó Béla, fostul președinte al UDMR a afirmat: „Știu că este bolnav, dar speram foarte mult să treacă de această încercare. Îl regret ca și prieten și pentru tot ce înseamnă pentru UDMR. A avut un rol extrem de important în ceea ce privește construcția democratică din anii '90 din România, un adept al dialogului, al colaborării între români și maghiari, între UDMR și partidele românești. A făcut parte din generația care a construit instituțiile democratice”.

Liderul PSD, Liviu Dragnea pe pagina sa de socializare a scris: „Am aflat cu tristețe vestea privind trecerea în neființă a lui Verestoy Attila! A fost unul din parlamentarii cu cea mai îndelungată activitate, un lider al UDMR care și-a pus amprenta asupra multor proiecte legislative, esențiale pentru România, dezbătute și adoptate în ultimii douăzeci de ani! Un partener de dialog și de dezbateri constructive! Dumnezeu să-l odihnească!”.

Eva L.

„Taina Plantelor” este un adevărat „elixir al vieții” prin multiplele acțiuni benefice asupra sănătății și stării generale a corpului. Previne și ameliorează o mare varietate de boli, iar atunci când boala este gravă, ajută la reducerea durerii.

SĂNĂTATE

Rolul aparatului dentar

Zămbetul e un detaliu care a început să capete o importanță tot mai mare în rândul oamenilor, în special la primul contact vizual cu o persoană. Cu toții ne dorim să avem dinți albi, sănătoși și drepecți, însă din ce în ce mai mulți copii par să aibă probleme de ordin estetic în ceea ce îi privește dantura.

De obicei, aparatul dentar se pune abia după ce toți dinții de lapte au fost schimbați, însă în cazurile deosebit de grave, s-ar putea ca medicul ortodont să decidă punerea lui mai devreme. În general, dinții ies înghesuți, sau mai bine zis strâmbi din cauza maxilarelor care sunt prea mici și trebuie lărgite cât mai devreme, cât oasele sunt maleabile.

În general, aparatul dentar are rezultate mult mai bune în cazul copiilor decât la adulți tocmai datorită maleabilității oaselor. Cu toate acestea, din ce în ce mai mulți adulți ajung să poarte aparate dentare în ziua de azi. Aparatul dentar la adult funcționează atât pentru obținerea unei alinieri dentare estetice, cât și a unei mușcături sănătoase, însă tratamentul durează puțin mai mult decât la copii și adolescenți. La adult este frecventă situația în care în urma parodontozii sau a unor extracții dentare vechi dinții migrează, se înclină, iar pentru a realiza o lucrare protetică sau un implant este necesar să aducem dinții în poziția corectă.

Un detaliu esențial pe durata purtării aparatului dentar este igiena, căreia trebuie să se acorde o atenție și mai mare deoarece, în cazul unei neglijențe a igienei, în momentul înlăturii aparatului dentar se poate ca dinții să rămână cu pete. Cu o igienă riguroasă acest lucru se poate evita foarte ușor.

Beneficiile fructelor oleaginoase

Alimentația corectă și echilibrată constituie un element foarte important atât pentru sănătatea noastră cât și pentru aspectul plăcut al tenului nostru. Abuzul unor alimente ne poate provoca indigestii și în unele cazuri poate influența și apariția acneei. De aceea este indicat ca mesele să fie pe cât posibil regulate, la aceeași oră, și bogate în glicide, lipide și proteine.

Indicat este să avem fixate trei mese pe zi, iar între cele trei mese câte două gustări. Dar de ce alimente ne folosim la gustări?

Fructele oleaginoase precum nucile, alunele, migdalele, fisticul, semințele de floarea-soarelui sau de dovleac au proprietăți nutritive incredibile și contribuie semnificativ la aportul zilnic de vitamine de care avem nevoie. Principalul rol nutrițional al acestor alimente constă în uleiul pe care îl dețin, care este de departe una dintre cele mai bogate surse vegetale de proteină, acizi grași esențiali, vitamine și minerale.

Migdalele, care sunt bogate în proteine, au rolul de a îmbunătăți vederea și memoria și totodată reprezintă o sursă foarte bună de minerale precum calciu, potasiu, magneziu și fier. Arahidele scad colesterolul și previn cancerul, accidentele vasculare cerebrale și boala Alzheimer. Nucile au un rezultat foarte bun în sănătatea cardiovasculară, scad colesterolul și mențin sănătatea oaselor și a creierului.

Aceste fructe pot fi folosite fie între mese, ca a doua gustare a zilei, fie dimineața, alături de porția de cereale, crescând astfel aportul de fibre și fiind de altfel foarte gustoase.

Larisa M.

Taina Plantelor: un reglator al funcțiilor vitale

Taina Plantelor este un extract natural hidroalcoolic, obținut din 30 de plante medicinale cu proprietăți fitoterapeutice deosebite. Este o concepție originală, bitterul fiind preparat din plante medicinale existente în flora României, majoritatea fiind culese chiar din flora spontană.

Ne-am orientat după principiul legăturii dintre om, natură și credința că Dumnezeu, când a creat omul, a creat și mijloacele sale de subzistență și viață sănătoasă în spațiul său vital. Asocierea de plante este gândită astfel încât să facă din acest produs un tonic și stimulent general al organismului, un reglator al funcțiilor vitale.

„Elixir al vieții”

Este un adevărat „elixir al vieții” prin multiplele acțiuni benefice asupra sănătății și stării generale a corpului. Previne și ameliorează o mare varietate de boli, iar atunci când boala este gravă, ajută la reducerea durerii. Înlătură oboseala și stresul, conferind bună-dispoziție și putere de muncă prin conținutul bogat în substanțe active valoroase. Întărește imunitatea organismului în mod natural prin creșterea puterii de apărare în fața agenților patogeni, fiind indicat în: viroze, gripe, boli infecțioase cu stafilococi, streptococi, micoze. Imunitatea crescută ajută organismul în lupta cu factorii cancerigeni, producători de tumori benigne sau maligne.

Scade colesterolul din sânge și com-

bate statusul proinflamator (i.e. inflamația din organism), prevenind apariția arteriosclerozei și, prin aceasta, reduce riscul de accidente cerebrale și cardiace. Detoxifică organismul, stimulând eliminarea toxinelor pe cale renală, digestivă și sudorifică. Ajută digestia, diminuează durerile abdominale și elimină balonările (spasmolitic și carminativ), iar prin caracterul coleretic-colagog (drenarea bilei), calmează crizele de colecist. Fiind ușor laxativ, este indicat în curele de slăbire, tratamentul antiemoroidal și în constipațiile cronice.

Ameliorează durerile reumatismale prin efectul analgezic și antiinflamator, calmează durerile de cap de natură ner-

voasă, reumatică sau biliară. Îmbunătățește circulația periferică defectuoasă și reduce simptomele răcelii și gripei. Întârzie procesul de îmbătrânire prin reglarea funcțiilor organismului și datorită compușilor antioxidanți, ușurează traversarea etapei de menopauză, amână instalarea osteoporozei, calmează durerile articulare, întărește vederea. Poate fi folosit și în gastritele hiperacide și ulcer gastro-duodenal datorită ingredientelor active care scad sau neutralizează acidul gastric în exces și limitează supra dezvoltarea bacteriei Helicobacter pylori (responsabilă de cauzarea ulcerelor gastrice), împiedicând prin aceasta apariția esofagitei de reflux.

Componentele active ale bitterului Taina Plantelor

Printre principiile active conținute în produsul „Taina Plantelor”, amintim flavonoidele și acizii polifenolcarboxilici. Compuși precum acidul cafeic sau acidul galic sunt recunoscuți pentru efectele lor puternic antioxidante. De asemenea, acidul cafeic și-a dovedit, în numeroase studii, acțiunea inhibitorie asupra proliferării celulelor canceroase, fiind în același timp, și un bun imunomodulator și antiinflamator.

Responsabile de aroma deosebită a produsului, dar și de numeroase proprietăți terapeutice, sunt uleiurile volatile conținute. Alfa-pinenul, sabinenul, borneolul, limonenul, gingerolul sau carvona sunt toate uleiuri aromatice ce au fost perfect valorificate prin procesul multifazic avansat de obținere a produsului de față ce cuprinde: extracția enzimatică la rece, macerarea în alcool etilic din cereale și infuzarea extractului în vederea recuperării compușilor activi ce nu s-au putut extrage în primele două etape. Astfel, alfa-pinenul este un bronhodilatator foarte biodisponibil, dar și un bun antiinflamator, un antibiotic natural cu spectru larg și chiar și un adjuvant la memorie prin inhibarea acetilcolinesterazei. Limonenul conferă produsului de față proprietățile sale digestive fiind des folosit în medicina naturistă și alternativă pentru calmarea sim-

ptomelor refluxului gastroesofagian și a arsurilor (pirozis).

Obținut din ingrediente de calitate, atent selecționate

În concluzie, Bitterul „Taina Plantelor” este un produs deosebit, obținut din ingrediente de calitate, atent selecționate ce au fost prelucrate cu ajutorul unor instalații de top, în vederea valorificării principiilor biologic-actives și a creării unei arome deosebite. Acesta reușește să îmbine armonios un gust unic, plăcut, cu proprietăți sanogene de excepție, putându-se dovedi indispensabil la mesele festive, grele, însă este și o opțiune naturală și sănătoasă de a stimula pofta de mâncare. Prin sinergia compușilor biologic-activi din cele 30 de plante medicinale, Bitterul „Taina plantelor” acționează ca un reglator al tuturor funcțiilor vitale. Acesta poate fi considerat un adevărat „elixir al vieții” datorită multiplelor acțiuni benefice asupra sănătății și a stării generale a organismului, indiferent de vârstă.

Bitterul „Taina Plantelor” poate fi folosit timp îndelungat, nu are contraindicații pentru persoanele sănătoase și se poate asocia cu medicamente atunci când este administrat corect și sub îndrumarea unui specialist. Persoanele ca-

re nu au voie să consume alcool pot dilua bitterul în ceai fierbinte care provoacă evaporarea alcoolului.

Vă recomandăm și: Bitter „Taina plantelor” fără alcool, Bitter „Taina plantelor” capsule, Bitter „Ierburile vieții”, Bitter „Cardiovascular”, Hypertonic.

Produsele se găsesc la cele două magazine Hypericum din municipiul Satu Mare:

**Drumul Careiului, nr. 4-5
Tel: 0261.740 121**

**Str. Ștefan cel Mare, nr. 5
Tel: 0261.716 450**

**Producător:
HYPERICUM IMPEX S.R.L.**

**Sediu: Baia Sprie, str. Gutinului, nr. 3A, Maramureș, România
Tel/fax: 0262.271 338 ; 0262.372 695
Tel comenzi: 0262.263 048
E-mail: office@hypericum-plant.ro sau hypericumimpex@yahoo.com**

Pentru mai multe informații cu privire la produsele noastre și pentru oferte, vă rugăm să accesați site-ul: www.hypericum-plant.ro

Cum descoperim problemele glandei tiroide?

Glanda tiroidă reprezintă un rol esențial în buna funcționare a organismului, prin capacitatea sa de a secreta o serie de hormoni mențiți să ajute la reglarea metabolismului. În momentul în care glanda nu funcționează la capacitatea sa maximă, anumite probleme încep să apară la alte organe, probleme care se manifestă prin anumite simptome.

Dacă tenul arată perfect, imunitatea este puternică, libidoul normal, ciclul menstrual regulat și psihicul ca de fier, sunt semne că totul funcționează corespunzător și nu suferiți de nicio boală. Cu toate acestea, este de ajuns ca un singur hormon să nu se secrete în cantitatea potrivită pentru ca problemele să apară, probleme care de multe ori sunt puse în baza altor afecțiuni.

Creșterea în greutate este unul dintre cele mai des întâlnite semne că glanda nu funcționează așa cum ar trebui. Dacă alimentația, rutina și mișcarea sunt aceleași ca de obicei, și cu toate acestea începeți să luați considerabil în greutate, este necesar un control la endocrinolog. Același lucru este valabil și în cazul în care slăbiți considerabil și nu găsiți un răspuns pentru acest lucru.

De asemenea, căderea părului sau pilozitatea excesivă sunt simptome ale problemelor cu glanda. De asemenea, probleme pot apărea și la nivelul pielii care poate deveni mai uscată și mai aspră decât de obicei.

Printre alte simptome se numără și ciclul menstrual neregulat, deși pentru această problemă prima vizită se face la medicul ginecolog care mai apoi ne poate îndruma spre medicul endocrinolog. Schimbările bruște de dispoziție, agitația, neliniștea sau depresia sunt și acestea semne că ceva în organismul nostru nu funcționează corespunzător.

Scolioza poate fi tratată prin kinetoterapie

Scolioza se manifestă prin curbarea anormală a coloanei vertebrale, în forma literei S, și poate fi moștenită genetic sau se poate dezvolta în timp. Aceasta apare de obicei în copilărie sau adolescență, existând două tipuri de scolioză, și anume structurată sau nestructurată.

În copilărie și adolescență, scolioza în general, nu cauzează simptome și nu este evidentă până când deformarea coloanei vertebrale nu devine severă. Ea poate fi prima dată percepută de către părinții care observă că îmbrăcămintea copilului nu stă drept sau tivurile sunt inegale. Coloana copilului poate arăta cocoșată iar coastele pot fi proeminente în afară.

De asemenea, dacă un picior este mai lung decât celălalt, poate încuraja apariția scoliozei. Și postura nepotrivită sau purtarea inadecvată a rucsacului poate determina acest sindrom.

Testarea scoliozei începe, de obicei, cu istoricul familial și un examen fizic. Aceasta include testul de indoire înainte, un test simplu în care copilul se îndoaie înainte, de la talie cu brațele atârnat slab și cu palmele atingându-se, iar examinatorul caută neregularități pe spatele sau la coastele copilului.

La modul general, astfel de scolioze nu ridică probleme în ceea ce privește tratamentul și nu poate fi vorba despre tratament chirurgical. Este indicat tratamentul prin kinetoterapie care poate să asigure rezultate foarte bune sau pe lângă asta se mai poate recomanda purtarea unui corset, gimnastica medicală sau fizioterapie.

L. Matei

REȚETE

Este de două ori mai bogat în vitamina C decât lămâile, conține vitamin B, potasiu, calciu, fier și fosfor. De la hrean folosim rădăcina care se poate consuma crudă, rasă, în salate sau diverse preparate, sub formă de tinctură sau oțet din hrean. Stimulează apetitul. "Sinuzitele sunt complet vindecate, chiar și în cele mai grave forme după o cură cu inhalatii de hrean ce se pot face prin simpla pregătire a hreanului pentru iarnă, pus la borcane. În cantități mici el stimulează pofta de mâncare, dar alungă și răceala sau gripa", explică medicul.

Hreanul îmbunătățește circulația sângelui

Hreanul se regăsește pe lista unor condimente speciale folosite în bucătărie și mai puțin sunt cunoscute valențele lui terapeutice. Medicament pentru numeroase afecțiuni, hreanul nu este însă pentru toată lumea. Beneficiile sale terapeutice se pot întoarce împotriva noastră și ne pot pune viața în pericol, dacă îl consumăm în exces.

Deosebit de aromat, cu miros înțepător și gust arzător, hreanul este ideal pentru tratarea paraziților intestinali, a anemiei, a astmului și bronșitelor și a sinuzitelor.

Hreanul este considerat și un antibiotic natural, un antiinflamator, dar și un afrodisiac la îndemâna oricui. Cu toate acestea, persoanele care suferă de boli cardiace ori ale aparatului digestiv trebuie să stea departe de hrean. "Consumul de hrean este interzis sub orice formă în caz de boli ale aparatului digestiv, boli cardiace, hemoragii interne, dar și în timpul sarcinii și alăptării. De asemenea, hreanul nu va fi consumat de copii mai mici de 5 ani. Supradozajul poate determina iritații renale, diaree, hemoragii digestive, scăderea bruscă a tensiunii arteriale", explică dr. Daniela Stan, medic de familie.

Această legumă conține de 2 ori mai multă vitamina C, comparativ cu altele similare. În Antichitate, hreanul era folosit împotriva durerilor de cap, răcelilor, dar și în preparate culinare, însă și în ritualuri de tămăduire. Hreanul este folosit atât la gătit, cât și în medicina naturistă pentru tratarea diverselor afecțiuni.

Este de două ori mai bogat în vitamina C decât lămâile, conține vitamin B, potasiu, calciu, fier și fosfor. De la hrean folosim rădăcina care se poate consuma crudă, rasă, în salate sau diverse preparate, sub formă de tinctură sau oțet din hrean. Stimulează apetitul. "Sinuzitele sunt complet vindecate, chiar și în cele mai grave forme după o cură cu inhalatii de hrean ce se pot face prin simpla pregătire a hreanului pentru iarnă, pus la borcane. În cantități mici el stimulează pofta de mâncare, dar alungă și răceala sau gripa", explică medicul.

Pentru că este iute, ajută la descongestionarea căilor respiratorii superioare și este un remediu eficient împotriva reumatismului. Acesta conține vitamina C, complexul B, calciu, potasiu, minerale, dar și antibiotice naturale, enzime, fitohormoni. Hreanul este un inamic al conjunctivitei, dar și a altor afecțiuni oculare, spun specialiștii.

Tratamentul este unul cât se poate de simplu: se rade hreanul, după care se inspiră profund timp de 5 - 10 minute. Lăcrimarea ochilor este inevitabilă, însă cât se poate de benefică. Hreanul ras și în combinație cu miere are multiple beneficii pentru organism. Diminețea, pe stomacul gol, se ia câte o linguriță din acest amestec. El este bun pentru tuse, reumatism, hipertensiune arterială, angina pectorală și circulație periferică deficitară. Ca orice alt aliment care este iute la gust, hreanul are efecte afrodisiace. El conține anumite substanțe care echilibrează hormonii.

5 motive ca să consumi hrean

Medicament pentru bronșite. Hreanul se recomandă în tratamentul bronșitei cronice și în afecțiunile căilor respiratorii, cum ar fi cele pulmonare, deoarece are efecte antibiotice puternice, expectorante și bronhodilatatoare. Pansament pentru stomac. Digestia lentă și gastrita hipoacidă se tratează în mod eficient cu câte două-trei linguri de hrean ras, care se consumă în timpul meselor principale. Tratamentul trebuie urmat cel puțin 21 de zile.

Îmbunătățește circulația sângelui. Rădăcina de hrean îmbunătățește circulația sângelui și ajută la normalizarea tensiunii arteriale. Poți prepara o salată din rădăcina de hrean rasă. În caz că suferi de junghiuri, poți reduce intensitatea acestora aplicând pe locurile afectate cataplasme din hrean ras, amestecat cu un pic de apă.

Text selectat și adaptat de Ioan A.

Supă de fasole cu varză murată

Ingrediente:

300 g de fasole boabe, 400 g de afumături (ciolan, bacon, picioare de porc, cârnaț afumat, sau ce aveți), 500 g varză murată, măruntă, 4 linguri de făină, 250 g de smântână, ulei, sare, piper, boia de ardei.

Mod de preparare:

Fasolea se curăță, se spală bine, din mai multe ape și se pune la înmuiat, circa 2 - 3 ore. Dintre afumăturile menționate se pot folosi doar un fel, sau chiar și mai multe, ce aveți tocmai în câmară. Acestea se taie cubulețe mărunte și se pun la fiert împreună cu fa-

solea. Se fierbe la foc mic circa 2 ore, după care se adaugă varza spălată în prealabil, dar nu înainte ca fasolea să fie bine fiartă. Din făină, cu puțin ulei se prepară un rântaș slab, iar când se ia de pe foc, se adaugă boiaua. Rântașul se pune în supă, după care se adaugă și smântâna, dizolvată în prealabil cu câteva linguri de supă fierbinte. Dacă doriți să o preparați ca mâncare de post, suprimați afumăturile, sau le puteți înlocui cu ciuperci afumate sau morcovi, și folosiți smântână vegetală.

Pate de pește cu ceapă

Ingrediente:

O conservă de pește (sardine sau ton) în ulei (300 g) sau 300 g pește fără os (file pangasius sau macrou), o legătură de ceapă verde, sau o ceapă roșie, 50 g unt (eventual margarină), o linguriță de pastă de tomate, o lingură de nucă măcinată foarte fin sau piure de castane natur, sare, piper.

Mod de preparare:

Dacă se folosește file de pește, acesta de călește în ulei abundent și ce lasă să se scurgă. Dacă folosim pește din conservă, bucățile de carne se strecoară uleiul, iar peștele se sfărâmă cu o furculiță. Ceapa, indiferent de care se fo-

losește, se taie foarte mărunț și se călește foarte puțin cu uleiul din conservă, sau cu 2-3 linguri din uleiul în care a fost prăjit peștele (dacă s-a folosit pește proaspăt), apoi se strecoară și se adaugă la peștele pisat. Se adaugă și celelalte ingrediente și se amestecă până când devine o pastă perfect omogenă. Atenție! Untul sau margarina trebuie să fie suficient de moale pentru a se omogeniza. Se servește pe pâine prăjită, dar se poate folosi și ca umplutură pentru foietaj.

Strapachka - mâncare tradițională slovacă

Ingrediente:

500 g cartofi curățați, 250 g făină, un ou, o lingură de untură, 200 g bacon afumat, 200 g brânză de oaie, un cățel de usturoi, 4 linguri de smântână, puțină sare și eventual piper măcinat.

Mod de preparare:

Cartofii se răzuiesc mărunț și se storc. Se amestecă cu făina și cu oul, precum și cu puțină apă, până se obține o consistență păstoasă, mai tare. Se pune la fiert apă cu sare, într-un vas mai mare, iar în apa clocotită aluatul se mărunțește sub formă de găluște micuțe. După ce acestea s-au fiert se strecoară,

fără spălare. Baconul tăiat în dungulițe de câte un deget se prăjește în puțină untură. Se scot bucățile de bacon, iar când untura rămasă s-a răcit puțin, se presară în ea brânza și se amestecă bine. Se adaugă usturoiul pisat, smântâna, puțină sare și la punem din nou pe foc, la temperatură mică, amestecând până dă un clocot. Adăugăm găluștele și le învărtim în acest amestec, iar la servire se ornează cu fâșiile de bacon. În anumite zone, după ce se amestecă brânza preparată cu găluștele, aceasta se mai dă puțin și la cuptor.

Prăjitură Tosca

Ingrediente:

Pentru blat: 8 albușuri de ouă, 200 g zahăr, 100 g semințe de mac, 4 linguri de făină, un praf de sare, o linguriță de praf de copt. Pentru cremă: 8 gălbenușuri, 200 g zahăr, 600 ml lapte, 60 g amidon, 200 g unt, o lingură de esență de vanilie, un praf de sare. Pentru blatul superior: circa 30 bucăți de biscuiți menaj, 200 ml cafea tare. Pentru glazură: 200 g ciocolată amăruie, 100 ml smântână dulce pentru frișcă, 50 g unt.

Mod de preparare:

Albușurile, cu un praf de sare, se bat spumă tare, apoi adăugăm treptat zahărul și mixăm până când obținem o beza tare și lucioasă. Punem macul și amestecăm fin, iar la final incorporăm făina și praf de copt. Compoziția se întinde în tava căptușită cu hârtie de copt. Coaceți blatul 25-35 de minute la 180 °C, până începe să se rumenească ușor, apoi faceți testul cu scobitoarea. În timpul coacerii, blatul va crește destul de mult dar, după răcire se va lăsa. Cât se coace blatul preparăm crema. Într-o crăticioară antiade-

rentă amestecăm bine gălbenușurile cu un praf de sare și cu zahărul până când obținem o compoziție cremoasă, albicioasă. Apoi incorporăm amidonul, turnăm laptele și punem vasul pe foc. Amestecăm în continuu pentru a nu se lipi iar după ce dă în fiert lăsăm să dea două-trei clocote și stingem focul. După 5-10 minute punem untul cubulețe, esența de vanilie și amestecăm până la omogenizare. Turnăm crema peste blat, direct în tava în care l-am copt și o nivelăm. Pentru glazură topim ciocolata, împreună cu smântâna dulce și cu untul, la foc mic sau la microunde. Peste stratul de cremă așezăm biscuiții însiropați în cafea caldă, apoi acoperim cu glazură. Dăm prăjitura la frigider minim 6 ore, apoi o tăiem cu un cuțit încălzit.

Rubrică realizată de Eva Laczko

Blugii scurtați cu lungimea până la gleznă și chiar mai sus sunt tendința principală câteva sezoane la rând. Și nu contează dacă aceștia sunt evazați, boyfriend, sau colottes, această lungime se privește bine pe orice model. Problema poate fi doar înălțimea, însă o pereche de încălțăminte cu tocul înalt salvează situația.

MODĂ

Modele de blugi în tendințe pentru această iarnă

În sezonul iarnă 2018, broderia trece prin cea de-a doua sa naștere: aceasta acum este pe paltoane, pe pulovere și pe genți. În ceea ce privește denimul, atunci acesta este pur și simplu conceput pentru o aplicație interesantă și captivantă.

La modă sunt orice tip de imprimări, de la modele geometrice tradiționale și motive florale, până la cele mai neașteptate desene cum ar fi personajele animate. Blugii cu broderie pot fi purtați atât în formă „total look”, cât și în combinație cu bluze în nuanțe aprinse și pulovere contrastante, monocromatice sau cu un desen.

Broderii și aplicații

Moda rosăturilor a dus designerii la o altă tendință și anume blugii cu marginile rupte. Și acești blugi se recomandă a fi purtați nu cu pantofii sport și botine, ci cu pantofi frumoși și scumpi și, de preferință, pe toc sau pe platformă.

Margini rupte

Moda găurilor și marginilor rupte nu trece nicidecum. Stilul libertin le este prea mult pe plac domnișoarelor de oficiu. Blugii ruși nu trebuie neapărat să fie o parte componentă a stilului grunge. Adevăratele fashioniste îi poartă cu tocuri în combinație cu genți scumpe și accesorii la modă. Modele interesante sunt atât cu găuri înguste și fire caracteristice, cât și cu tăieturi profunde de sub care puteți vedea lenjeria intimă sau ciorapii-plasă.

Blugii ruși

Aplicațiile, insertiile, buzunarele aplicate, de culoare excelentă, în sezonul toamna-iarnă 2017-2018 au devenit o tendință independentă. Dar aici există reguli: culoarea principală a pantalonilor și nuanța patch-urilor trebuie să fie cât mai diferite posibil. Cum să combinăm cel mai bine denimul ne arată Diesel Black Gold, Julia Seemann, Dries Van Noten.

Denim combinat

Spectacolele de modă toamna-iarnă 2017-2018 le-au oferit fetelor o armă puternică și anume manșetele. Cu ajutorul acestora puteți varia lungimea pantalonilor, transformând același model într-o parte componentă a diferitelor seturi, în funcție de pantofii alesi, de stil și de dispoziție. Manșetele late arată mai bine pe blugii drepti, înguști – pe modelele îngustate, pe când manșetele suflecate sunt ideale pentru blugii boyfriend.

La egalitate cu modelele largi și blugii evazați la modă sunt blugii clasici cu croiala dreaptă. Lungimea acestor pantaloni poate fi oricare, dar talia este neapărat înaltă. Avantajul acestor blugi este că se potrivesc absolut tuturor, inclusiv fetelor cu un corp mai plinut.

Croiala dreaptă

Blugii skinny au trecut demult pe planul doi fiind înlocuiți de blugii largi. Totuși, croiala trebuie să fie dreaptă, de aceea, puneți blugii boyfriend pe un raft mai îndepărtat al dulapului, nu veți avea nevoie de ei deocamdată. În schimb modelele de blugi evazați atât

de solicitați în sezonul trecut și-au pierdut popularitatea. Doar câteva modele evazate au fost prezentate pe podiumurile de modă. Dar și aici există unele rezerve: crosul corect trebuie să înceapă de la genunchi, nu din șold și să fie la fel de larg ca cel al pantalonilor de tip clopot. În plus, moda modernă în materie de blugi evazați sugerează că talia acestora trebuie să fie înaltă.

Modele largi și blugi evazați

Blugii scurtați cu lungimea până la gleznă și chiar mai sus sunt tendința principală câteva sezoane la rând. Și nu contează dacă aceștia sunt evazați, boyfriend, sau colottes, această lungime se privește bine pe orice model. Problema poate fi doar înălțimea, însă o pereche de încălțăminte cu tocul înalt salvează situația.

Blugi scurtați

Moda taliei ultra-joase face parte din trecut, acum blugii trebuie să stea pe talie sau chiar mai sus. Spre deosebire de blugii populari „boyfriend”, care

atârnau nu foarte atractiv, modelele cu talia înaltă, dimpotrivă, subliniază formele feminine seducătoare. Apăruti în modă încă anul trecut, mom-jeans și blugii-banane în sezonul toamna-iarnă 2017-2018 sunt încă relevanți. Trăsătura lor distinctivă este talia înaltă și croiala largă de la șold. Pentru fetele moderne, o astfel de croială poate părea oarecum de modă veche și prea modestă, dar acești blugi pot adăuga câțiva centimetri picioarelor și pot ascunde kg în plus.

Blugi cu talia înaltă

Doamnele de afaceri preferă blugii doar în weekend, din cauza dress code-ului, acestea adoptă așa numitul stil smart casual, unde blugii sunt combinați cu cămăși, veste, sacouri și accesorii stilate.

Dragostea noastră pentru blugi este una ambiguă, iar a celor care pur și simplu adoră blugii este infinită: ele sunt gata să mai cumpere o pereche de blugi ca să se simtă împlinite, chiar dacă în dulap mai au câteva perechi.

DIETĂ

„În Norvegia, situația privind cultivarea peștelui este catastrofală. La o fermă atât de mică crește un număr atât de mare de pește, 2 milioane de unități de somon. Peștele se îmbolnăvește, e vorba de aproape o pandemie: necroza pancreatică și anemia infecțioasă a somonului a capturat toată Norvegia. Însă, acest lucru este tănuit de consumatori”, spune Kurt Oddekalm, ecologul norvegian

Somonul crescut artificial, cel mai toxic aliment

Toate toxinele acestui pește se acumulează în țesutul adipos

Un celebru ecologist norvegian a determinat care este cel mai toxic aliment din lume. Potrivit acestuia, somonul crescut în condiții artificiale ar putea fi extrem de dăunător pentru sănătate, uneori alimentul fiind îmbibat chiar și cu otrăvuri.

Astfel, mușchii somonului se diferențiază de somonul sălbatic în ceea ce privește compoziția sa nutritivă, potrivit unca.md.

„În Norvegia, situația privind cultivarea peștelui este catastrofală. La o fermă atât de mică crește un număr atât de mare de pește, 2 milioane de unități de somon. Peștele se îmbolnăvește, e vorba de aproape o pandemie: necroza pancreatică și anemia infecțioasă a somonului a capturat toată Norvegia. Însă, acest lucru este tănuit de consumatori”, spune Kurt Oddekalm, ecologul norvegian. Acesta susține că are probe care indică faptul că în anumite crescătorii, angajații toarnă în apă pesticide.

Are 15-34% grăsime

„Ei înșiși trebuie să poarte măști și costume de protecție, ca să nu fie afectați de substanțele chimice destinate curățării rezervoarelor de apă de paraziți. Astfel, somonul se îmbibă cu aceste produse chimice, ceea ce ar putea amenința sănătatea consumatorului. Somonul norvegian este cel mai toxic aliment din lume, și asta în

condițiile în care industria pescuitului ocupă al doilea loc după venituri în Norvegia”, a mai precizat acesta. Potrivit ecologului, somonul crescut în mod artificial acumulează toate toxinele în țesutul adipos, ceea ce îl face cel mai toxic aliment.

„După cum știți, somonul sălbatic are 5-7% grăsime, iar cel crescut artificial tocmai 15-34% grăsime. Și toate toxinele se acumulează în țesutul adipos. În consecință, acest pește devine cel mai toxic din lume”, subliniază ecologul.

Ozana Barabancea a slăbit 40 de kilograme

Când a hotărât să-și micșoreze stomacul, cântărea peste 100 de kilograme. După șapte luni, a slăbit 40. Intervenția a presupus îndepărtarea unei părți din stomac, unde se află centrul foamei.

„Sănătatea, din acest motiv am decis să slăbesc. Începusem să mănânc compulsiv. Atunci când măncam, nu trebuie să facem alte activități, trebuie să acordăm timp meselor, este adevărat contează și cât mănânc, eu mănânc și dulce, dar am renunțat la ciuguleli, disciplina este necesară. Când mi-am dat seama că urc greu scările, am avut și un incident pe Vârful Omu și era să mor... a fost cumplit, am luat decizia de a mă opera. Nu a fost o decizie ușoară. Am urmat dieta pe bază de proteine.

Mi-a fost bine atunci cu dieta asta am slăbit vreo 38 de kilograme. Atunci am slăbit în două luni de zile și în doi ani am pus totul pe mine. Totul ține de psihic. Trebuie să îți pese de ce mănânci, trebuie să îți pese de tine. Trebuie să mănânc puțin, încet, sunt alimente pe care corpul meu le respinge. Mănânc maxim 100 de grame pe masă. Oricât aş vrea, nu pot să mănânc mai mult. M-am disciplinat să nu mai ciugulesc. Dar dacă sar peste mese, încep problemele, sunt nervoasă și încep stomacul să mă ardă. Dulcele se depune, încerc să mănânc sărat”, a mărturisit Ozana Barabancea.

primAGYM
AEROBIC CYCLING FITNESS

Piața Eroii Revoluției,
nr. 5 - Satu Mare
Telefon: 0361 884947

- ✓ Concepută pentru îngrijirea pielii cu psoriazis, seboree și eczemă.
- ✓ Conține 20 de tipuri de extracte din plante, vitamine, minerale, săruri din Marea Moartă care hrănesc pielea și oferă senzație de confort în foarte scurt timp.
- ✓ Nu conține steroizi, coloranți artificiali și parfumuri sintetice.

Gama Psorioderm® Cremă • Balsam de corp • Șampon • Gel de dus

Psorioderm
LABORATORIES LTD.

ZILNIC DIN CAP
PÂNĂ ÎN PICIOARE

TALON REDUCERE Produse Psorioderm® și Psorioderm® SENSITIVE

- 15%** Achiziționarea unui pachet promoțional compus din cremă, șampon, balsam de corp, gel de dus Psorioderm® sau Psorioderm® SENSITIVE
- 10%** Achiziționarea oricărui produs din gama Psorioderm® sau Psorioderm® SENSITIVE

ATO
MEDICAL VEST
Dispozitive medicale

Punct de lucru SATU MARE: str. Gheorghe Lazăr nr. 1, ap. 28 parter, Satu Mare, jud. Satu Mare

TeL/fax: 0261 726 101, Mobile: 0720 047 485

Webshop: www.atomedicalvest.ro

E-mail: webshop@atomedicalvest.ro

Comenzi telefonice:

+40-0731-353-207, +40-259-236-385

Talonul este valabil până la data de 22.12.2017.

În fiecare an, la 30 ianuarie, Biserica îi serbează pe Sfinții Trei Ierarhi și mari dascăli ai lumii Vasile cel Mare, Grigorie de Dumnezeu Cuvântătorul (de Nazianz) și Ioan Gură de Aur, fiind supranumiți astfel: mâna care lucrează, mintea care gândește și gura care vorbește.

RELIGIE

Cine sunt Sfinții Trei Ierarhi, Vasile, Grigorie și Ioan?

În fiecare an, la 30 ianuarie, Biserica îi serbează pe Sfinții Trei Ierarhi și mari dascăli ai lumii Vasile cel Mare, Grigorie de Dumnezeu Cuvântătorul (de Nazianz) și Ioan Gură de Aur, fiind supranumiți astfel: mâna care lucrează, mintea care gândește și gura care vorbește.

Această sărbătoare s-a bucurat întotdeauna de mare cinste și evlavie, fiindcă multe persoane poartă numele celor trei stâlpi ai Bisericii Creștine și numeroase sfinte lăcașuri se află sub patronajul lor, inclusiv școlile teologice. Sfinții Trei Ierarhi au lăsat Bisericii, pe lângă viața lor curată, sfântă și pilduitoare, zeci de cărți teologice, formând un inestimabil tezaur al întregii lumi creștine.

Sfântul Vasile cel Mare (330-379)

S-a născut în jurul anului 330, la Cezarea Capadociei, dintr-o familie evlavioasă. El era unul din cei zece frați dintre care trei vor fi episcopi (Vasile, Grigorie de Nyssa, Petru de Sevasta) și cinci vor fi monahi (cei trei amintiți, la care se adaugă Naucratis și Macrina cea Tânără). Din cadrul familiei, șase membri vor deveni Sfinți (Macrina cea Bătrână, Emilia, Vasile, Grigorie, Petru, Macrina cea Tânără). Mama sa, Emilia, și bunica sa, Macrina cea Bătrână, i-au oferit de mic o creștere creștină aleasă. Și-a făcut mai întâi educația în familie, cu tatăl său, rectorul Vasile, după care a studiat la Cezarea Capadociei, la Constantinopol și la Atena, unde îl avea coleg și prieten devotat pe Sfântul Grigorie de Nazianz. Cei doi prieteni cunoșteau la Atena doar două drumuri: drumul Bisericii, pentru a asculta pe interpretii Legii lui Dumnezeu și drumul școlii, pentru a asculta lecțiile profesorilor.

În jurul anilor 355-356, Vasile s-a întors la Cezarea, a primit Taina Botezului, a intrat în monahism, împărțindu-și averea săracilor. Sfântul Vasile scrie Regulile vieții monahale mari și mici, care se păstrează până azi în mănăstirile ortodoxe.

Sfinții Trei Ierarhi au lăsat Bisericii, pe lângă viața lor curată, sfântă și pilduitoare, zeci de cărți teologice, formând un inestimabil tezaur al întregii lumi creștine

Sfântul Vasile este una dintre cele mai mari figuri ale creștinătății, distingându-se ca învățat, ascet, episcop și filantrop. În Cezarea, el a înființat instituții de asistență socială caș azil, ospătarie, casă pentru reeducarea fetelor decăzute, școli tehnice și spitale, chiar și pentru leproși (leprozerii). Toate aceste așezăminte sunt cunoscute sub numele generic de "Vasiliada". După moarte, Sfântul Vasile a primit supranumele de "cel Mare". Opera pe care ne-a lăsat-o dovedește vasta sa cultură teologică, enciclopedică. A scris lucrări dogmatice, ascetice, exegetice, cuvântări, precum și Liturgia care îi poartă numele. Biserica îl serbează la data de 1 ianuarie.

Sfântul Grigorie de Nazianz sau Teologul, de Dumnezeu Cuvântătorul (329/330-389/390)

S-a născut în jurul anilor 329-330 la Arianz, aproape de Nazianz, unde tatăl său - Grigorie - era episcop. Mama sa, Nona, era o creștină pioasă și a contribuit mult la educația creștină a fiului ei. Sfântul Grigorie a mai avut un frate, Cezar, medic învățat și o soră, Gorgonia. Pregătirea elementară a primit-o în casa părinților, după care a studiat la Cezarea Capadociei, la Cezarea Palestinei, la Alexandria și la Atena, unde l-a întâlnit pe bunul său prieten, Sfântul Vasile cel Mare. În anul 359 se întoarce în Cezarea Capadociei, unde primește Botezul. Se retrage în Pont, la mănăstirea întemeiată de Sfântul Vasile. Uneltirile ereticilor arieni (care negau dumnezeirea Domnului Iisus Hristos, coborându-L în rândul creaturilor) contra tatălui său, îl determină pe Sfântul Grigorie să părăsească Pontul și să vină lângă acesta pentru a-l ajuta.

Cu ocazia praznicului Nașterii Dom-

nului Iisus Hristos din anul 361, împotriva voinței sale - considerându-se nevrednic - Sfântul Grigorie a fost hirotonit preot. Se retrage din nou în Pont, de unde revine la insistențele tatălui său, cu prilejul praznicului Învierii Domnului din anul 362, când rostește celebra cuvântare "Despre fugă" sau "Despre preoție", justificându-și fuga prin nepregătirea sa pentru marea Taină a Preoției. În anul 370 e hirotonit episcop de către Sfântul Vasile cel Mare pentru mica episcopie de la Sasima, unde nu a mers, de fapt, niciodată.

După moartea părinților se duce la mănăstirea Tecla (374). În anul 379 pleacă la Constantinopol, unde deschide o mică biserică numită "Învierea", în care a rostit renumitele "Cinci Cuvântări teologice" în cinstea Sfinței Treimi, care i-au adus mai târziu numele de "Teologul". De altfel, Sfântul Grigorie este supranumit "Teologul Sfinței Treimi". Ajunge patriarh al Constantinopolului și în această calitate el a condus pentru o scurtă perioadă de timp lucrările Sinodului II Ecumenic (Constantinopol, 381). Din cauza intrigilor și a perfidiei rivalilor săi, care îi reproșau că și-a părăsit episcopia de la Sasima pentru scaunul capitalei, Sfântul Grigorie a demisionat. Se retrage la Arianz, trecând la Domnul în jurul anilor 389-390. Opera lui e bogată și vastă, cuprinzând cuvântări, poezii și scrisori. Biserica îl serbează la data de 25 ianuarie.

Sfântul Ioan Gură de Aur sau Hrisostom (354-407)

A văzut lumina zilei în anul 354, la Antiohia, cel mai frumos oraș al Asiei. Tatăl său, Secundus, mare dregător militar, a murit curând după nașterea sa. Mama lui, Antusa, provenind dintr-o familie bogată, rămasă văduvă la vârsta de 20 de ani, nu s-a recăsătorit, ci s-a dedicat în totalitate creșterii și educației fiului ei. Ioan s-a botezat în anul 372, după care a studiat intens Sfânta Scriptură. În 374, după moartea mamei sale, Ioan se retrage în munții Antiohiei. A fost hirotonit diacon, scriind tratatul Despre preoție, apoi preot în anul 386. În timpul celor 12 ani de preoție a desfășurat o amplă activitate misionară și predicatorială.

Este ales patriarh al Constantinopo-

lului, însă datorită valorii sale incontestabile și a atitudinii sale corecte, Sfântul Ioan a fost depus din scaun prin Sinodul de la Stejar din anul 403, întrunit de către adversarii săi, fiind exilat în Bitinia, de unde a fost rechemat, deoarece poporul s-a revoltat, luându-i apărarea. Spre sfârșitul anului 403, Sfântul Ioan a criticat neorânduielile produse cu ocazia inaugurării unei statuii împărătesei Eudoxia aproape de biserică în care slujea el. Drept urmare, un nou sinod (404) îl depune din scaun și este exilat la Cucuz, în Armenia Mică. Chiar dacă împărăteasa Eudoxia a murit, dușmanii săi nu s-au liniștit, reușind să-l convingă pe împăratul Arcadie să-l exileze din nou pe Sfântul Ioan la Pytis, un orașel de pe coasta răsăriteană a Mării Negre. N-a mai ajuns acolo, pentru că a murit pe drum la 14 septembrie 407, rostind: "Slavă lui Dumnezeu pentru toate". Sfințele sale moaște au fost aduse după 30 de ani și așezate în biserică "Sfinții Apostoli" din Constantinopol, în anul 438, de către împăratul Teodosie al II-lea. Datorită talentului său predicatorial deosebit, începând din secolul al VI-lea, i s-a dat numele de Hrisostom sau "Gură de Aur", Biserica prăznuindu-l la 27 ianuarie și 13 noiembrie.

Temeiul sărbătorii din 30 ianuarie

Pe vremea împăratului bizantin Alexios Comnen (secolul al XI-lea) s-a iscat o neînțelegere între credincioșii din Constantinopol privind cinstirea Sfinților Trei Ierarhi, neștiind pe care să-l așeze pe o treaptă superioară celorlalți. Unii țineau mai mult la Sfântul Vasile cel Mare ca om al acțiunii, alții la Sfântul Grigorie Teologul pentru profunzimea cugetării sale teologice, alții la Sfântul Ioan Gură de Aur pentru dulceața graiului său. Pentru curmarea acestei controverse, cei trei Ierarhi s-au arătat în vis episcopului Ioan, spunându-i că în fața lui Dumnezeu sunt egali: "Noi suntem una la Dumnezeu și nu este între noi nicio ceartă sau împotrivire. Deci, rânduieste-ne pentru toți trei o zi și ne fă praznic cuviincios odată". În baza acestui mesaj, episcopul Ioan a propus și s-a acceptat să fie rânduită pentru toți trei o singură sărbătoare, și anume la 30 ianuarie în fiecare an.

Întâmpinarea Domnului - Ziua cu lumina și Sărbătoarea ursului

Dintotdeauna poporul român a cinstit cu sfințenie sărbătorile pentru că a văzut în ele adevărate popasuri spirituale.

Românul a știut mereu că nu se lucrează în zilele de sărbătoare deoarece este mare păcat, iar lucrul nu îi va fi spre spor, ci spre pagubă. Sărbătoarea este destinată cercetării bisericii și grijii pentru suflet, dar și odihnei trupului. Pe lângă latura sacră a fiecărei sărbători, poporul a dat naștere, în decursul timpului, multor practici care s-ar părea că se încadrează în sfera profanului. Astfel, s-au ivit nenumărate datini pe care românii le respectă, fiindcă ele derivă din semnificația profundă a sărbătorilor, chiar dacă nu par a avea legătură cu acestea. Totodată, fiecare sărbătoare a creat numeroase obiceiuri, pe care poporul român, în înțelepciunea sa, le-a verificat în timp. În cele ce urmează, precum spuneam, ne vom ocupa de praznicul Întâmpinării

Domnului, tratând atât partea religioasă, cât și latura tradițională a acestuia.

Semnificația religioasă

Potrivit prevederilor Legii Vechi (a Vechiului Testament), la 40 de zile de la nașterea unui copil, mama trebuia să meargă la Templul din Ierusalim în vederea săvârșirii unui ritual de purificare. Fecioara Maria și dreptul Iosif nu fac abatere de la Lege. La Templu, ei sunt întâmpinați de bătrânul Simeon, un om "drept și temător de Dumnezeu, așteptând mângăierea lui Israel și Duhul Sfânt era asupra lui". Acesta ia Pruncul Hristos în brațe, Îl binecuvintează pe Dumnezeu, mărturisind dumnezeirea lui Iisus și calitatea Sa de Mântuitor (Luca II; 29-32) și profetește faptul că prin sufletul Mariei va trece sabie, făcând trimitere la patimile Domnului. De asemenea, la Templu sunt primiți și de proorocița Ana, care slujea "noaptea și ziua în post și rugăciuni". Și

ea dă mărturie despre mântuirea pe care o va aduce Fiul lui Dumnezeu întrupat. Întâmpinarea Domnului se mai numește și Ziua cu lumina. Domnul este prin excelență Lumina spre care tindem noi cu ardoare, dar în același timp este și călăuză noastră spre această Lumină. La biserică, se sfințesc lumânări de către preoți, pe care ulterior credincioșii le duc la casele lor, spre a fi ferțiți de rele.

Credințe, datini ale poporului român

Întâmpinarea Domnului, zi în care nu se lucrează, numită și Stretenie, este ziua în care, potrivit românilor din Moldova, "se întâmpină iarna cu vara", scrie Simion Florea Marian. În conformitate cu această credință, dacă acum este cald înseamnă că urmează o vară călduroasă, caracterizată prin belșug dimpotrivă, dacă este frig, ger și viscol, va urma o vară friguroasă și neroditoare. De ase-

menea, românii știu că dacă în această zi picură din "streașină" nu le va merge bine albinelor în cursul anului, fiindcă mierea se va "înăcri", iar ele se vor "îngălbeni ca oile", ajungând chiar să moară. Pe de altă parte, dacă în această zi de praznic împărătesc e senin, cald și uscat, este un semn că vara va fi "mănoasă" și "le va merge bine stupilor". Din cele redactate mai sus remarcăm două dintre înțelepciunile de bază ale poporului român: agricultura și apicultura. Totodată, românii au purtat o grijă deosebită albinelor pentru că acestea le ofereau gustoasa miere pe care o întrebuințau în gospodărie. Chiar și în zilele noastre românii definesc zahărul prin termenul de "miere", așa cum se întâmplă în zona Codrului din județul Satu Mare. Apoi, din ceară se confecționează și lumânările folosite în cultul divin din biserică, fapt care ascunde următoarea semnificație: albina rămâne mereu fecioară, iar ceara produsă de ea constituie materia cea mai curată și pură a naturii,

aducându-I-Se astfel lui Dumnezeu o jertfă curată, neîntinată. Poporul român știe că dacă în această sărbătoare iarna este în toi, nu va mai ține mult; însă, dacă iarna nu e "mare și grea", va urma după aceea o înăsprire a vremii. Ca atare, dacă "ține înghețat până la Stretenie, apoi Stretenia ia gheața; iar dacă se topește gheața până atunci, Stretenia o pune".

De praznicul Întâmpinării Domnului Iisus Hristos se mai serbează și Ziua ursului, iar în ajunul, în ziua și în a doua zi de praznic se țin Martinii de iarnă și Filipii de iarnă contra lupilor și a urșilor (pretutindeni ursul este numit Martin), pentru ca aceste animale feroase să nu atace oamenii și animalele domestice, în special oile. Prin urmare, în decursul acestor zile, gospodarii din Banat nu scot deloc oile la câmp sau la pășune, ci ei postesc, făcând diferite ceremonii asupra oilor spre a le feri de prădători.

Materiale redactate de preot dr. Cristian Boloș

Rămâne după "Moș Neagu", dincolo de opera sa, amintirea unui om pe care-ți era mai mare dragul să-l ascuți, o relicvă, pe atunci, vie a unor vremuri demult și, pare-se, definitiv apuse.

Neagu Djuvara a fost cel mai popular istoric din România

Volumul "444 de fragmente memorabile ale lui Neagu Djuvara" a fost cea mai furată carte din Librăriile Humanitas în 2017. Nici că se putea o certificare mai clară a popularității de care s-a bucurat faimosul istoric, trecut în eternitate în după-amiaza de joi, 25 ianuarie 2018, după o viață de 101 ani și jumătate.

Despre scrierile sale, Andrei Pleșu spunea că "au jucat și joacă, dincolo de valoarea lor intrinsecă, un rol esențial în reconstrucția normalității intelectuale românești. După decenii întregi în care istoria a trebuit să se strecoare, ca disciplină, printre nenumăratele clișee ideologice, Neagu Djuvara a readus la rampă istoria vie, istoria ca istorisire, istoria colocvială, prietenoasă, seducătoare, liberă de «ștaif» catedratic și de «exigențe» conjuncturale. Lucrările sale au, de aceea, un efect terapeutic, purificator: ele curăță, fără dureri, plămâni neoxigenați ai cititorului autohton și convertește normativitatea solemnă a istoriei de cabinet în pofta vitală de cunoaștere, în obiect al curiozității tinerești și al bucuriei".

Calităților sale de scriitor i s-au adăugat și carisma indiscutabilă, plăcerea de a povesti și voioșia care l-au caracterizat până în ultimele săptămâni de viață și care l-au făcut cel mai îndrăgit dintre istoricii ajunși în conștiința publică, și asta cu toate că ideile sale au fost adesea prilej de controversă, atât în ce privește istoria trăită direct (mai ales perioada interbelică) cât și ipotezele sale referitoare la originile

O carte cuprinzând 444 de fragmente memorabile ale lui Djuvara a fost cea mai furată din 2017 în librării

cumane ale dinastiei Basarabilor și respingerea, nu lipsită de ironii, a exagerărilor protocroniste. Dincolo de toate acestea, rămâne după "Moș Neagu" amintirea unui om pe care-ți era mai mare dragul să-l ascuți, o relicvă, pe atunci, vie a unor vremuri demult și, pare-se, definitiv apuse.

Destinul îl aștepta acasă

"Când a revenit din exil, nimeni

nu-l mai știa. Cazul lui este unic și reprezintă cea mai surprinzătoare formă de întoarcere din cultura română. Toți marii exilați ai României au plecat fără să se mai întoarcă. Și toți au devenit mari în exil. Toți și-au împlinit destinul în afara țării. Nici unul nu și-a închis, întorcându-se, bucla vieții. Pe Djuvara însă destinul îl aștepta acasă. Este singurul dintre cei plecați care a cunoscut împlinirea nu în exil, ci după revenirea din el, și asta într-o perioadă a vieții care s-a întins între 73 și 100 de ani",

spunea filosoful și editorul Gabriel Liiceanu în prefața volumului pe care l-am pomenit la început.

În 1937 Neagu Djuvara devine licențiat la Sorbona (în istorie), iar în 1940 își ia doctoratul în drept la Paris. Avea să reia mai târziu studiile de filozofie la Sorbona, unde obține în 1972 doctoratul de stat, sub îndrumarea cunoscutului sociolog și filosof Raymond Aron, cu o teză de filozofie a istoriei. În 1987 a obținut Diploma Institutului Național de Limbi și Civilizații Orien-

tale (INALCO) din Paris.

A trăit zeci de ani în Africa

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial a participat la campania din Basarabia și Transnistria ca elev-ofițer de rezervă (iunie-noiembrie 1941), fiind rănit în apropiere de Odessa.

A fost secretar general al Comitetului de Asistență a Refugiaților Români de la Paris și a activat la Radio Europa Liberă, Fundația Universitară "Carol I", Casa Românească, etc.

În 1961 a plecat în Africa, în Republica Niger, unde a stat douăzeci și trei de ani în calitate de consilier diplomatic și juridic al Ministerului nigerian al Afacerilor Străine (1961-1984), călătorind mult în Africa, Europa și America. Concomitent a fost și profesor de drept internațional și de istorie economică la Universitatea din Niamey.

Preocupat în mod special de filozofia istoriei și de istoria României, Neagu Djuvara a semnat mai multe lucrări de referință, dintre care: "Dreptul românesc în domeniul naționalității" (teza de doctorat), "Civilizații și tipare istorice. Un studiu comparat al civilizațiilor", "Între Orient și Occident. Țările Române la începutul epocii moderne", "O scurtă istorie a românilor povestită celor tineri", "Mircea cel Bătrân și luptele cu turcii", "De la Vlad Țepeș la Dracula Vampirul", "Thocomerius-Negru Vodă, un voievod de origine cumană la începuturile Țării Românești", "Ce au fost boierii mari în Țara Românească? Saga Grădiștenilor" și multe altele.

"Iluzii", căutarea sensului iubirii pe mai multe voci

Secția română a Teatrului de Nord a început anul 2018 în trombă, primul spectacol programat fiind chiar o premieră. Una care continuă programul noii conduceri de a aduce repertoriul trupei în ton cu cele mai noi tendințe ale teatrului contemporan.

"Iluzii" a avut așadar prima reprezentare în seara de duminică, 14 ianuarie, și a fost reluat două zile mai târziu, beneficiind deja de cronici foarte bune, sub semnături consacrate în lumea criticilor de teatru. Este în primul rând vorba de un text bun, original ca formulă dramaturgică și plin de umor fin, scris de rusul Ivan Virîpaev în formă de cvartet (două actrițe și doi actori) pentru a spune povestea unui cvartet de personaje: două cupluri și relațiile lor complexe determinate de faptul că bărbații sunt buni prieteni și vecini. Dacă ar fi să vorbim în termeni muzicali, cele două prezențe feminine ar juca rolul violoncelului din cvartetul de coarde, iar tonurile mai sobre și uneori aspre ale vocilor masculine ar consuna cu viola și violoncelul. S-ar putea imagina o montare a acestei piese cu o ilustrație muzicală a spectacolului asigurată de un cvartet de muzicieni amplasat în scenă.

De altfel, după cum recapitulă Mir-

De la stânga la dreapta: Ioana Cheregi, Cătălin Mareș, Romul Morușan, Raluca Mara

cea Morariu în cronică sa, "Iluzii" a avut deja trei montări în România, fiecare diferită în concept. Și asta pentru că textul, tradus de Bogdan Budeș, lasă regizorului o foarte mare marjă de manevră. Povestea celor două cupluri (Danny și Sandra, Albert și Margaret) este spusă indirect, actorii neidentificându-se aprioric cu personajele, deși momentele de dialog pot sugera acest

lucru. Este un gen de teatru pe care un grup cum este Teatrul 74 din Târgu Mureș îl practică de ani buni cu mare trecere la public. Iar tânărul regizor al spectacolului, Cristian Ban, este bine conectat la trendurile momentului.

Cei patru actori sătmăreni distribuiți sunt ireproșabili: patosul bine temperat al Ioanei Cheregi, declamația sinceră și aproape ironică uneori a lui

Romul Morușan, sensibilitatea Ralucăi Mara și dezinvoltura lui Cătălin Mareș se completează frumos. Un al cincilea personaj ar fi lumina (de light design s-au ocupat Lucian Moga și Alexandru Dancu). Dacă la început sala e luminată de parcă nici n-am fi la un spectacol, "pauzele de hidratare" aduc o scădere treptată a lucșilor și finalul, de un absurd aproape tragic, găsește cvar-

telul actoricesc strâns laolaltă într-un întiner palpabil, iar ultimele replici ale Ioanei Cheregi, cu expresivitatea ce i-o știm, trimit fiori în sală. Păcat că regizorul nu s-a putut abține și a mai adăugat un segment vizual-muzical la limita kitschului, care mai mult diluează tensiunea finalului și înecă aplauzele. Un heblu bruscat și ieșirea actorilor, pură și dură, ar fi fost, credem noi, mai potrivite. Căci în piesa asta, în final, toată lumea moare.

Ultimul personaj, Albert, moare căutând o constantă în lumea schimbătoare, a iluziei. Și aici e poanta acestei povești polifonice. Orice ar crede oricine despre orice, constanta căutată e însăși absența oricărei iluzii. Dacă vrei, o deziluzie absolută. Chiar și dragostea, atât de des cântată și descântată (și) în acest text, se dovedește cea mai mare dintre iluziile omului, mai ales dacă insiști să-i dai o definiție acceptabilă social. Reciprocitățile mult dorite în jurul cărora se învârt conflictul piesei - și merită să îl descoperiți văzând spectacolul - se rezolvă, toate, în somn și în cele din urmă în moarte, iar iubirea lasă loc păcii. Oare n-o fi pacea, în ultimă instanță, cea mai înaltă formă de dragoste, ba chiar răspunsul la problema constanței fundamentale?

Spectacolul se va relua la Satu Mare la mijlocul lunii februarie.

Vasile A.

Strategia de management e importantă și de multe ori subestimată, fiind un factor pe care unii dictatori își construiesc succesul, în vreme ce alții dau greș. Autocrații tratează instituțiile de stat diferit de cele științifice. Kim Jong II a condus mai ales prin intermediul structurilor consacrate, fără să pună cercetătorii mai presus de alte elite. Kim Jong-un, însă, a venit cu o abordare mai personală, subordonându-și instituțiile-cheie prin epurări masive. Oamenii de știință au fost, însă, puși la adăpost de aceste "purificări" și le-au fost acordat privilegii exclusive, inclusiv locuințe noi și hrană mai multă și mai bună.

Cum a ajuns Coreea de Nord o adevărată putere balistică, în timp ce Irak și Libia au eșuat?

Coreea de Nord era considerată mult prea săracă, autoritaristă și vulnerabilă pentru a reuși să-și dezvolte serios programele nucleare și arsenalul balistic. Totuși, Phenianul a reușit să pună la punct arme cu reale capacități nucleare, culminând cu testarea unei rachete balistice intercontinentale.

De ce a reușit Coreea de Nord să ducă la capăt acest proces în vreme ce alte state ca Irak sau Libia au eșuat?

Există trei factori principali care justifică succesul nord-coreenilor în tot acest demers, arată o analiză Washington Post.

Kim Jong-un a făcut din dezvoltarea armelor nucleare principalul său scop

Liderii autoritari ar putea părea că urmăresc cu determinare scopurile nucleare, dar nu toți fac din acest lucru o prioritate. După ce a preluat conducerea statului de la tatăl său, Kim Jong II, la finalul lui 2011, Kim Jong-un a făcut din dezvoltarea armelor nucleare principalul său scop. Acesta a redirecționat resursele țării către proiectul balistic, a promovat știința ca unul dintre punctele focale ale regimului și și-a aliniat cu atenție imaginea cu cea a oamenilor de știință și cercetătorilor.

Pe de altă parte, liderii precum Saddam Hussein și Muammar Gaddafi au fost inconsistenți în ceea ce privește demersurile nucleare. Saddam a invadat Kuweitul în 1990, o perioadă în care programul balistic iranian se apropia să devină o adevărată revelație. Dacă dictatorul nu ar fi invadat statul în acel moment crucial, atrăgându-și astfel atenția și opoziția SUA, cel mai probabil Irakul ar fi dezvoltat instrumente balistice până la mijlocul anilor '90.

Abordarea lui Gaddafi față de programul nuclear a fost în egală măsură ambivalent, discuțiile fiind marcate de controverse în sânul regimului libian pe marginea necesității și utilității dezvoltării unei astfel de infrastructuri. În anii 1990, Gaddafi a urmărit să pună la punct arsenalul nuclear, timp în care purta și discuții cu SUA în care se arăta de acord să renunțe la aceste manevre în schimbul îmbunătățirii relațiilor bilaterale. Până la urmă, acesta a abandonat programul ca parte a unei înțelegeri

Despre Kim Jong-un se spune că a adoptat o abordare bazată pe meritocrație în ceea ce privește angajarea cercetătorilor, implicarea lor în programe militare și selectarea noilor generații de lideri științifici

pe care a încheiat-o cu Statele Unite și Marea Britanie, la finalul anului 2003, o decizie decisivă, așa cum punctează oficialii nord-coreeni cu orice ocazie, întrucât SUA și coaliția NATO au sprijinit revoltele care au răsturnat în 2011 regimul din Libia.

Kim Jong-un a protejat oamenii de știință

Strategia de management e importantă și de multe ori subestimată, fiind un factor pe care unii dictatori își construiesc succesul, în vreme ce alții dau greș.

Autocrații tratează instituțiile de stat diferit de cele științifice. Kim Jong II a condus mai ales prin intermediul structurilor consacrate, fără să pună cercetătorii mai presus de alte elite. Kim Jong-un, însă, a venit cu o abordare mai personală, subordonându-și instituțiile-cheie prin epurări masive. Oamenii de știință au fost, însă, puși la adăpost de aceste "purificări" și le-au fost acordat privilegii exclusive, inclusiv locuințe noi și hrană mai multă și mai bună.

Despre Kim Jong-un se spune că nu a ordonat executarea cercetătorilor, ci dimpotrivă, și-a construit o reputație de persoană tolerantă la eșecuri, ca parte a procesului științific de învățare. Acesta pare

să fi adoptat o abordare bazată pe meritocrație în ceea ce privește angajarea cercetătorilor, implicarea lor în programe militare și selectarea noilor generații de lideri științifici. Aceste eforturi au contribuit cel mai probabil la accelerarea din ultimii ani a programului nuclear.

Și Hussein a transformat programul nuclear irakian într-un sistem meritocratic, oamenii de știință implicați în aceste activități bucurându-se la acea dată de o gamă largă de privilegii și de resurse, practic, nelimitate, în ciuda austerității care domina țara, pe fondul economiei destul de lente.

Spre deosebire de ceilalți doi dictatori, Gaddafi nu a oferit niciun fel de protecție oamenilor de știință. Salariile lor erau foarte scăzute și trebuiau să facă parte din armată la fel ca cetățenii de rând. Programul nuclear libian a fost în concurență directă cu alte instituții, de exemplu cu sectorul petrolier, pentru a atrage cele mai strălucite creiere. Iar Gaddafi nu voia să investească în educație la nivel înalt. În domeniile științei și tehnologiei, candidații erau foarte puțini. Regimul nu părea să observe nici măcar faptul că oamenii de știință din domeniul balistic nu veneau la lucru zile în șir. În aceste condiții, nu e de mirare că programul nuclear nu s-a concretizat în niciun fel.

Puțină încredere în propria persoană te poate duce foarte departe

Coreea de Nord a dezvoltat capacitatea de a produce arme nucleare în perimetrul autohton. Sigur, a avut un oarecare ajutor străin de-a lungul timpului - a angajat oameni de știință de peste hotare, a cumpărat și a dat la schimb tehnologie cu alte state, reușind totuși să obțină beneficii mult mai mari de pe urma acestor colaborări decât au făcut-o Irakul și Libia.

De ce? Unul dintre motive ar putea fi acela că, atunci când China i-a retras sprijinul în timpul anilor '60, Phenianul a dezvoltat o fundație proprie pentru puterea nucleară și programul de armament. Acest lucru le-a oferit oamenilor de știință o experiență valoroasă din acest punct de vedere și a dus la o abordare mult mai ambițioasă în ceea ce privește infrastructura balistică. Abordarea lui Gaddafi a fost la polul opus, acesta alegând să externalizeze procurarea de tehnologii-cheie, în loc să dezvolte această industrie în interiorul țării. Libienii s-au simțit mai apoi trădați de furnizorii lor de pe piața neagră care le-au vândut echipament uzat pe care se chinuiau să-l folosească. Principala lor problemă a fost, însă, creșterea insuficientă a resurselor naționale. Atunci când Hussein le-a ordonat cercetătorilor săi să dezvolte un program nuclear, după un atac al israelienilor asupra unui reactor nuclear, în 1981, acesta i-a instruit să adopte tehnologia pe care le pot perfecționa și să evite căutarea de ajutor extern, care ar fi putut, de altfel, să pună lumea în alertă. Aceștia au recurs la tehnologii vechi, ineficiente în multe feluri, și după mai mulți ani de probe și eșecuri, irakienii au reușit, într-un final, să progreseze. Atunci când ginelele lui Hussein a căutat ajutor din afara țării, împotriva ordinului dictatorului, capacitățile dezvoltate deja au pus Irakul într-o poziție avantajoasă pentru a avea mai multe beneficii. Însă toate eforturile au fost anulate de invadarea Kuweitului.

Dezvoltarea programelor nucleare în regimurile autoritare întâlnește numeroase obstacole, mai ales acolo unde instituțiile statului sunt slăbite, iar liderii aleg diferite strategii pentru a face față acestor provocări. Aceste alegeri pot explica, în mare parte, de ce Coreea de Nord a avut un real succes în dezvoltarea programului nuclear, în vreme de Irak și Libia au eșuat.

În Siberia s-a găsit cel mai vechi mormânt al unui prinț scit

Arheologii au descoperit un mormânt scit neatinș în republica rusească Tuva. Dovezile sugerează că ar putea fi cel mai mare și cel mai vechi mormânt regal scit din sudul Siberiei. Arheologul Gino Caspari a realizat una dintre cele mai importante descoperiri din cariera sa din fața unui computer. Acesta a observat o structură circulară prin intermediul imaginilor din satelit în regiunea văii râului Ujuk din Siberia. Conform Science Daily, săpăturile inițiale realizate de cercetătorii din cadrul Universității din Berna și a celor din cadrul Academiei de Știință din Rusia au confirmat suspiciunile lui Caspari, structura este un kurgan (mormânt scit). Specialistul a putut dovedi că mormântul denumit Arzhan 1 este similar cu un alt kurgan Arzhan 1 aflat la câteva kilometri depărtare de cel descoperit recent. Pentru o lungă perioadă de timp, Arzhan 1 a fost considerat ca fiind primul mormânt regal scit din regiune. Mormântul are o formă circulară și conține obiecte funerare, inclusiv arme și hamuri de cai. Structura din lemn descoperită de Caspari provine din secolul IX î.Hr., fiind anteriorul mormântului Arzhan 1 care a fost construit la sfârșitul secolului IX - începutul secolului VIII î.Hr. Specialiștii susțin că descoperirea unor astfel de morminte în regiune este extrem de dificilă din cauza terenului înghetată.

"Moartea Neagră" nu a fost de fapt răspândită în Europa de șobolani

Specialiștii au descoperit că "Moartea Neagră", una dintre cele mai violente pandemii din istorie, nu a fost provocată de rozătoare și puricii infectați de pe aceștia, ci de păduchii și puricii de pe oameni.

Cercetătorii din cadrul Universității din Oslo au creat un model matematic privind numărul de persoane decedate dacă rozătoarele ar fi transmis boala. Însă, conform Mail Online, numărul morților din nouă orașe europene a fost mult mai mic decât cel înregistrat.

Dacă puricii proveniți de la șoareci ar fi împrăștiat ciuma bubonică, un număr mult mai mic de persoane ar fi murit în prima fază, însă numărul ar fi crescut după ce paraziții ar fi migrat de la șobolani la oameni. Specialiștii susțin că, din cauza lipsei igienei, oamenii aveau deja purici și păduchi anterior izbucnirii pandemiei.

Biologul Boris Schmid, din cadrul Universității din Oslo, a declarat că, "în șapte din cele nouă orașe medievale, modelul a prezentat omul ca fiind principalul vinovat al răspândirii bolii. Chiar dacă exista un șobolan pe cap de locuitor, numărul total nu este suficient pentru a explica rata deceselor."

Când "Moartea Neagră" a apărut în Londra, a ucis o cincime dintre locuitorii din Londra, victimele erau închise în locuințele lor pe ușa cărora era desenată o cruce roșie și expresia "Doamne, ai milă de noi".

Pandemia s-a extins în Europa între secolele XIV și XIX, însă nici în acest caz nu au fost șobolani vinovați deoarece nu erau atât de comuni. Modelul matematic realizat de experți sugerează că păduchii și puricii au fost cei ce au provocat rata de mortalitate înregistrată în rapoartele guvernamentale.

V. A.

Pagină realizată de Mirela F.

45 de ani de la acordul de pace în războiul din Vietnam

La 27 ianuarie 1973, au fost semnate Acordurile de Pace de la Paris, care au pus capăt intervenției americane în războiul din Vietnam. În ciuda acordului de încetare a focului, conflictul dintre Vietnamul de Sud și Vietnamul de Nord a continuat încă doi ani, până la căderea Saigonului, moment care a marcat victoria definitivă a comunistilor vietnamezi.

În 1946 a început războiul pentru unitatea și independența Vietnamului. În anul 1954, au fost încheiate Acordurile de la Geneva pentru încetarea focului, care prevedeau o împărțire a țării: comunistii controlau Vietnamul de Nord, iar în sud era fondată Republica Vietnam, cu orientare

occidentală.

După retragerea francezilor din Indochina, Vietnamul de Sud a primit sprijin financiar și militar din partea Statelor Unite. Corupția și opresiunea regimului Diem au avantajat principalul partid de opoziție, Frontul de Eliberare Națională din Vietnamul de Sud, de orientare comunistă, iar în 1956, aripa militară a acestuia, Vietcong, a început războiul de gherilă. Pentru a împiedica răspândirea comunismului în Asia, în 1964, Statele Unite au intervenit direct cu forțele armate. Americanii se temeau că pot pierde întreaga Asie de sud-est. Prin intervenția

militară a Statelor Unite ale Americii, în 1964, războiul a devenit unul dintre cele mai sângeroase conflicte ale perioadei postbelice.

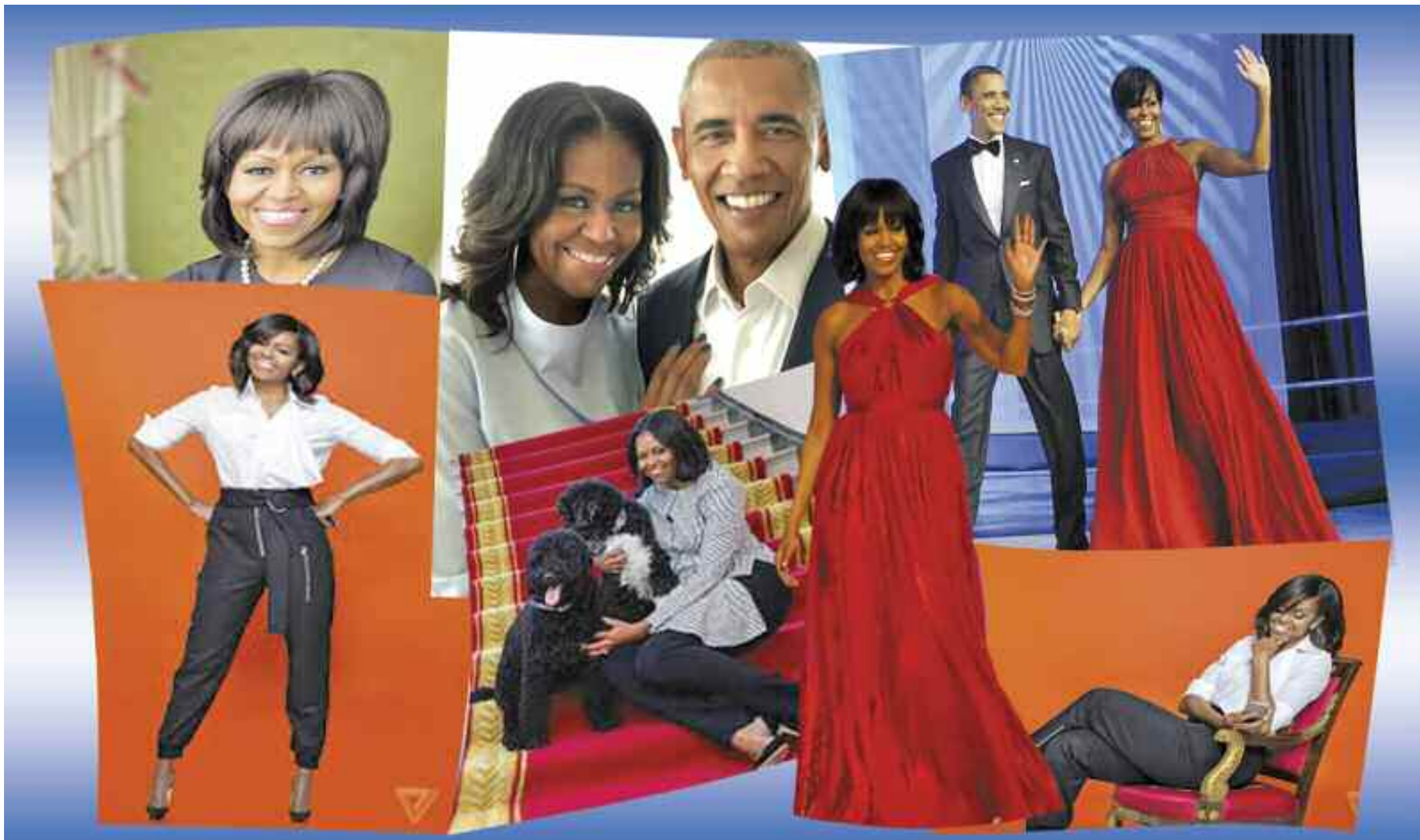
Cei opt ani de participare americană în războiul din Vietnam au avut un efect important asupra opiniei publice, datorită transmiterii imaginilor de pe front direct la televizor. Acest fapt a dus treptat la o radicalizare treptată a opiniei publice împotriva războiului și în favoarea retragerii soldaților americani din Vietnam. Protestele din Statele Unite ale Americii au ajuns atât de intense încât președintele L.B. Johnson a luat decizia de a nu se mai prezenta în alegeri și de a începe tratative de pace la Paris.

Noul președinte, Richard Nixon, a promis că-i va aduce înapoi acasă pe soldații americani trimiși în Vietnam. Nixon a intensificat acțiunile de

luptă prin extinderea operațiunilor în Cambodgia și Laos, în 1970, și prin intensificarea bombardamentelor asupra Vietnamului de Nord. Pe de altă parte, a încercat să reducă efectivele americane din Vietnam, în ceea ce a purtat numele de „vietnamizarea” războiului.

Acordurile de Pace de la Paris trebuiau să pună capăt războiului din Vietnam. Ele au fost semnate de Republica Democrată Vietnam (Vietnamul de Nord), Republica Vietnam (Vietnamul de Sud), Statele Unite ale Americii și Guvernul Revoluționar Provisoriu, reprezentant al revoluționarilor sud-vietnamezi. La vremea respectivă, Henry Kissinger considera că „începutul înțelegerii în afacerile umane și în cele internaționale este să știi când să te oprești”.

Fosta primă doamnă a Statelor Unite, Michelle Obama a împlinit 54 de ani

Michelle Obama, fosta Primă Doamnă a Statelor Unite ale Americii a aniversat frumoasa vârstă de 54 de ani la data de 17 ianuarie. În acea zi deosebită pentru Michelle, soțul său, Barack Obama i-a transmis un mesaj frumoasei sale soții. Obama a făcut publică urarea pentru Michelle pe contul său de Instagram.

„Nu ești doar soția și mama copiilor mei, ești cel mai bun prieten al meu. Îți iubesc puterea, grația și determinarea. Te iubesc mai mult cu fiecare zi care trece”, acestea sunt cuvintele care i-au impresionat pe toți admiratorii cuplului. Textul a fost însoțit de o fotografie care îi reprezenta pe cei doi. Plăcut surprinsă de urările soțului, Michelle i-a răspuns în același mod: „Mulțumesc Barack pentru frumoasele flori care mă așteaptă la birou în această dimineață. Tu ești cel mai bun prieten al meu, cel mai mare fan, iar primirea de mesaje și flori de la tine nu se vor demoda niciodată”.

Michelle nu a trecut cu vederea nici sumedenia de mesaje venite din partea fanilor de pretutindeni. Pentru a le mulțumi aceasta ales să folosească tot site-urile de socializare: „Și pentru persoanele din întreaga țară care au trimis felicitări și au postat pe social media, nu aveți idee cât de mult ne place să auzim vești de la voi. Știu că zilele de naștere pot fi câteodată amare (54!), Dar mesajele voastre de speranță, generozitate și căldura mi-au amintit întotdeauna cât de norocoși și binecuvântați suntem”, le-a transmis aceasta.

Pe 3 octombrie Barack și Mi-

chelle au aniversat nunta de argint

În urmă cu câteva luni, la data de 3 octombrie, cei doi au sărbătorit 25 de ani de căsnicie. Cei doi nu au petrecut ziua împreună, însă ziua nu a fost lipsită de surprize. În prima parte a zilei Michelle a făcut publică o fotografie din ziua nunții lor însoțită de un mesaj pentru Obama: „La mulți ani, Barack Obama. Un sfert de secol mai târziu, tu încă ești cel mai bun prieten al meu și cel mai extraordinar om pe care-l cunosc”. La rândul său, fostul Președinte și-a exprimat dragostea pentru soția sa printr-un gest aparte. Pe când fosta Michelle susținea o Conferință pentru femeile din statul Pennsylvania, Barack a întrerupt evenimentul pentru a-i declara dragostea celei care i-a fost alături timp de atâția ani. Prin intermediul unei transmisiuni video acesta i-a transmis:

„A trebuit să intervin în cadrul acestui eveniment pentru că astăzi sărbătorim 25 de ani de căsnicie. Iar faptul că m-ai putut suporta pentru un sfert de secol este o dovadă remarcabilă că ești o persoană sănătoasă, minunată, răbdătoare. A fost mult mai ușor pentru mine, pentru că tu nu doar că ești un partener extraordinar, dar reprezintă un prieten formidabil, cineva care mă face întotdeauna să râd, cineva care s-a asigurat mereu că urmez calea cea dreaptă, dar ai fost, de asemenea, un exemplu pentru fiicele noastre și pentru întreaga țară. Cea mai bună decizie pe care am luat-o vreodată a fost să fiu persistent și să te invit în oraș, la o întâlnire”. Acest mesaj a umplut ochii de lacrimi tuturor celor prezenți la eveniment. După plecarea de la Casa Albă,

ca urmare a alegerilor prezidențiale din 2017 cuplul s-a mutat într-o vilă situată într-un cartier exclusivist din Washington. Această vilă se afla în proprietatea lor, însă a fost dată spre închiriere. Pentru această proprietate cei doi au plătit suma de 8,1 milioane de dolari.

Descendenții ei au fost sclavi

Un lucru curios este că descendenții ei provin din rândul sclavilor. Acest aspect are o mare importanță în Statele Unite al Americii unde discriminarea pe criterii de rasă este încă de actualitate. Remarcabilă este educația fostei prime doamne. A urmat cursurile liceale la colegiul privat Brzan Mawr din statul Pennsylvania, iar la absolvire s-a clasat pe locul al doilea dintr-o promoție de 100 de elevi. Având în vedere aceste rezultate, nu suntem deloc surprinși că a trecut cu brio de admiterea Universității Princeton și apoi a Universității Harvard. Deși nimeni nu-i pune la îndoială capacitățile intelectuale, aceasta a întâmpinat dificultăți în ceea ce privește achitarea taxelor, fiind nevoită să se împrumute de la bănci pentru a le plăti. După ce a absolvit studiile la Princeton aceasta a început să lucreze pentru a-și putea plăti ratele. A continuat să lucreze chiar și după ce a început cursurile la Harvard, iar faptul că trebuia să studieze la una dintre cele mai mari Universități și, totodată să își susțină existența nu a fost deloc ușor. Dintre toate primele doamne de la Casa Albă ea are cea mai înaltă educație. Acest lucru se explică și datorită faptului că femeilor nu li s-a permis să studieze la Harvard până în anul 1969.

Până la apariția lui Barack Obama, niciun prieten nu rezistase mai mult de o lună în relația cu Michelle Robinson

Din biografia dedicată lui Michelle Obama, scrisă de David Colber, aflăm niște detalii savuroase despre parcursul relației cu actualul soț. Craig Robinson, fratele ei mai mare admite că ea e „... o fată dură. Sunt mai vârstnic și încă mi-e frică de ea. Este o persoană realizată și are nevoie de cineva la fel de realizat ca ea și, pe deasupra, de cineva care să-i țină piept. Așa că în familia noastră noi sperăm cu toții că ea va putea să stea cu acest bărbat, Barack Obama, pentru că devenise clar că el îi putea ține piept”. Conform spuselor acestuia.

Într-una dintre vacanțele de vară din studenția sa, Barack Obama a fost recomandat de Harvard unei firme de avocați din Chicago, pentru a face orele de practică. Conducerea firmei din Chicago a numit pe unul dintre avocații care lucrau acolo să-i facă programul de activitate. Numele acestui avocat-coordonator era Michelle Robinson. Așa s-au cunoscut viitorii soți Obama. Deși recunoaște că l-a plăcut din prima zi, Michelle l-a ținut la distanță pe acest tânăr student de teama colegilor și a șefilor ei.

După absolvirea facultății, Barack o cere pe Michelle în căsătorie

După absolvirea universității, Barack s-a întors la Chicago, unde s-a prezentat la examenul de admitere în baroul de avocați al Statului Illinois. Au sărbătorit admiterea în barou la un restaurant de lux din Chicago. Iar Michelle a ridicat în discuție o chestiune

arzătoare: „Facultatea ai terminat-o, ai fost admis și în barou, ce urmează acum?”. De-a lungul celor trei ani, teoria lui Barack era că „mariajul nu înseamnă nimic, ceea ce contează este ceea ce simți”. Numai că, atunci, la acea masă festivă, Michelle era decisă să pună punct relației cu Barack. Spre sfârșitul cinei, când Michelle își alegea cuvintele prin care să abordeze subiectul, a fost întreruptă de ospătarul restaurantului care a rostit cuvintele cheie: „Urmează desertul și odată cu el vine și un inel de logodnă!”

Căsătoria a avut loc în octombrie 1992 și a fost o zi perfectă pentru Michelle, după spusele sale, deși a lipsit de la nuntă tatăl ei, care decedase cu 18 luni înainte, la vârsta de 55 de ani. Șase ani mai târziu, în iulie 1998, li se naște primul copil, Malia-Ann.

Michelle s-a implicat în campania electorală a soțului său

Michelle s-a implicat cu talent și competență în campania electorală a soțului ei. Spre satisfacția echipei de experți, care s-a ocupat de alegerile candidatului Partidului Democrat la președinția SUA, Michelle a fost la înălțime. Experții i-au spus autorului biografiei fostei Prime Doamne „Michelle a fost mai eficientă decât oricine altcineva în a spune alegătorilor de ce ar trebui ei să voteze pentru Barack, iar în unele zile a fost mai bună la treaba asta chiar decât Barack însuși”.

De-a lungul anilor aceasta a fost un exemplu de putere, devotament, perseverență, răbdare și clasă pentru toate reprezentantele sexului feminin.

Vera Pop